

Advokatrådet

ADVOKAT
SAMFUNDET

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

DATO: 16. august 2013
SAGSNR.: 2013 - 2106
ID NR.: 247681

anvend@ens.dk + szc@ens.dk

Høring - over forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Ved e-mail af 28-06-2013 har Energistyrelsen anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte forslag.

Advokatrådet har ikke bemærkninger til det fremsendte høringsmateriale.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Sezen Zeynep Celik

Fra: Dansk Arbejdsgiverforening <DA@da.dk>
Sendt: 1. juli 2013 10:06
Til: Sezen Zeynep Celik
Emne: SV: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

docId: http://ensiis/ensj09/DOK753588
SJ: -1

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af 28. juni 2013 vedrørende ovennævnte skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Elise S. Hansen
Chefsekretær

Fra: Sezen Zeynep Celik [<mailto:szc@ens.dk>]
Sendt: 28. juni 2013 16:44
Til: Sezen Zeynep Celik
Cc: Kåre Groes; Anvendelsessekr.
Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Til interessenterne på vedhæftede høringsliste.

Jeg vedhæfter hermed høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger med høringsbrev, høringsliste samt udkast til lovforslag.

Høringssvaret skal være modtaget senest mandag den 12. august 2013.

Med venlig hilsen

Sezen Zeynep Celik
Fuldmægtig, Cand. Jur.

Byggeri og energieffektivitet
Direkte tlf.: 3392 7291
E-post: szc@ens.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44, 1256 København K
Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Sezen Zeynep Celik

Fra: Flemming Nygaard-Jørgensen <flnyg@naestved.dk>
Sendt: 8. juli 2013 10:02
Til: Anvendelsessekr.
Cc: Sezen Zeynep Celik; Jacob Christensen_Beredskab; FKB
Emne: Høringssvar vedr. forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger
Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Forslag til lov om ændring af fremme af energibesparelser i bygninger.pdf; Høringsliste.pdf
docId: <http://ensiis/ensj09/DOK754596>
SJ: -1

Hermed høringssvar fra Foreningen af Kommunale Beredskabschefer (FKB).

FKB har ikke bemærkninger til det fremsendte lovforslag.

På FKB's vegne

Venlig hilsen

Næstved Brand & Redning

Næstved Kommune
Manøvej 25
4700 Næstved

Flemming Nygaard-
Jørgensen
Beredskabschef

Telefon: +45 5588 6360
www.naestved.dk

Direkte: +45 5588 6361
Mobil: +45 5117 3759
E-mail: flnyg@naestved.dk

Denne e-mail og eventuelle vedhæftede dokumenter kan indeholde fortroligt materiale, som kun er beregnet for den angivne modtager. Har du ved en fejltagelse modtaget denne e-mail, bedes du venligst omgående underrette Flemming Nygaard-Jørgensen samt slette e-mailen.

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K

Frederiksberg den 6. august 2013
Deres ref.: J.nr. 2676/1976-0005
Vores ref.: JJE

Høring om fremme af energibesparelser i bygninger

Energistyrelsen har den 28. juni 2013 udsendt "Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger".

Dansk El-Forbund er desværre ikke på høringslisten, hvilket vi er meget forundrede over, da Dansk El-Forbund er faglig organisation for ca. 30.000 elektrikere.

Lige netop energibesparelser i bygninger er en stor del af elektrikernes daglige arbejdsopgaver, hvorfor vi har stor interesse i og viden om de arbejdsopgaver der udføres for at opnå de ønskede mål og effekter.

Forbundet skal derfor anmode om, at vi fremover kommer på høringslisten og vil selvfølgelig meget gerne give vores kommentarer med når loven skal udmøntes i en bekendtgørelse.

Ventig hilsen

Jan Jensen

Sezen Zeynep Celik

Fra: ADM Teknat/Sund fakultetskontor <teknat@adm.aau.dk>
Sendt: 12. august 2013 08:59
Til: Sezen Zeynep Celik
Cc: Lis Thygesen
Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger
Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Forslag til lov om ændring af fremme af energibesparelser i bygninger.pdf; Høringsliste.pdf
docId: <http://ensiis/ensj09/DOK777698>
SJ: -1

J.nr. 2676-0005

Til Energistyrelsen,

Aalborg Universitet har ingen bemærkninger til vedlagte forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Venlig hilsen
Bisera Bratovic

Bisera Bratovic
Overassistent - Journalen | Kommunikationsafdelingen
Det Teknisk-Naturvidenskabelige Fakultet & Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

T: (+45) 9940 9646 | Email: bb@adm.aau.dk | Web: www.aau.dk
Aalborg Universitet | Niels Jernes Vej 10 | 9220 Aalborg Øst | EAN: 5798000420632

Fra: Sezen Zeynep Celik [<mailto:szc@ens.dk>]
Sendt: 28. juni 2013 16:44
Til: Sezen Zeynep Celik
Cc: Kåre Groes; Anvendelsessekr.
Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Til interessenterne på vedhæftede høringsliste.

Jeg vedhæfter hermed høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger med høringsbrev, høringsliste samt udkast til lovforslag.

Høringssvaret skal være modtaget senest mandag den 12. august 2013.

Med venlig hilsen
Sezen Zeynep Celik
Fuldmægtig, Cand. Jur.

Byggeri og energieffektivitet
Direkte tlf.: 3392 7291
E-post: szc@ens.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44, 1256 København K
Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Sezen Zeynep Celik

Fra: Søren S. Thomsen - Dansk Fjernvarme <sst@danskfjernvarme.dk>
Sendt: 12. august 2013 14:08
Til: Sezen Zeynep Celik
Emne: Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

docId: http://ensiis/ensj09/DOK777873
SJ: -1

Til

Energistyrelsen, Sezen Zeynep Celik

Dansk Fjernvarme takker for høringsmuligheden til det nævnte materiale. Dansk Fjernvarme har ikke bemærkninger her til.

Med venlig hilsen

Søren Schmidt Thomsen | Direktionskonsulent

Merkurvej 7 | DK-6000 Kolding
Tel. (+45) 7630 8000 | Fax: (+45) 7552 8962
Direkte Tel: (+45) 7630 8032 | mobil: (+45) 2946 6864
www.danskfjernvarme.dk

Fra: Elna Kjærsgaard - Dansk Fjernvarme
Sendt: 1. juli 2013 07:58
Til: Kim Mortensen - Dansk Fjernvarme; Søren S. Thomsen - Dansk Fjernvarme
Cc: Kamma Holm Jonassen; Karen Marie Nygaard - Dansk Fjernvarme
Emne: VS: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Forslag til lov om ændring af fremme af energibesparelser i bygninger.pdf; Høringsliste.pdf

Med venlig hilsen

Elna Kjærsgaard

Merkurvej 7 | DK-6000 Kolding
Tel. (+45) 7630 8000 | Fax: (045) 7552 8962
www.danskfjernvarme.dk

Fra: Sezen Zeynep Celik [<mailto:szc@ens.dk>]
Sendt: 28. juni 2013 16:44

Til: Sezen Zeynep Celik
Cc: Kåre Groes; Anvendelsessek.
Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Til interessenterne på vedhæftede høringsliste.

Jeg vedhæfter hermed høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger med høringsbrev, høringsliste samt udkast til lovforslag.

Høringsvaret skal være modtaget senest mandag den 12. august 2013.

Med venlig hilsen

Sezen Zeynep Celik
Fuldmægtig, Cand. Jur.

Byggeri og energieffektivitet
Direkte tlf.: 3392 7291
E-post: szc@ens.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44, 1256 København K
Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Denne mail er blevet scannet af <http://www.comendo.com> og indeholder ikke virus!

Denne mail er blevet scannet af <http://www.comendo.com> og indeholder ikke virus!

Domstolsstyrelsen

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K

Sendes alene pr. e-mail til anvend@ens.dk med kopi til szc@ens.dk

Store Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. +45 70 10 33 22
Fax +45 7010 4455
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr.5798000161184

J. nr. 2013-4102-0037-9
Sagsbeh. Jacob Søndergaard
Dir.tlf. 99 68 43 07
Mail JAS@domstolsstyrelsen.dk

8. august 2013

Høring over udkast til forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Energistyrelsen har ved brev af 28. juni 2013 sendt udkast til forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger i høring.

Domstolsstyrelsen kan i den forbindelse oplyse, at udkastet ikke giver styrelsen anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Med venlig hilsen

Jacob Søndergaard

Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Vodroffsvej 59, 2.
1900 Frederiksberg C
Telefon 33 32 14 00
Telefax 33 91 70 34
veltek@veltek.dk
www.veltek.dk
CVR-nr. 29 09 49 93
Bankkonto 3001 - 4190 152 553

VELTEK skal hermed fremkomme med følgende kommentarer til høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Som udgangspunkt bakker vi op om Grøn Boligkontrakts hovedformål; at give boligejerne lettere adgang til en kvalificeret rådgivning og udførelse af energibesparelser i boligen.

VELTEK skal dog udtrykke et generelt forbehold mod dette energisparekoncept, som vi frygter, bliver en fortsættelse af den kurs, som det offentlige har sat for år tilbage – en kurs, der stort set udelukkende sætter fokus på energioptimering af klimaskærmen. Det kan og vil vi som teknisk brancheforening ikke bakke op om.

Efter vores opfattelse er det energioptimeringen af de tekniske installationer, som rummer et enormt besparelsespotentiale og har en meget kort tilbagebetalingstid, der skal medfinansiere de massive investeringer i optimering af klimaskærmen, som rummer et langt mindre besparelsespotentiale og har en meget lang tilbagebetalingstid. Vi føler os ikke sikre på, at denne tilgang til energioptimering deles af lovgivere og dermed heller ikke vil gøre sig gældende blandt de rådgivere, som akkrediteres til ordningen.

Som eksempel på de store investeringer, klimaskærmen kræver, tillader vi os at henlede opmærksomheden på de cases, borgerne bliver præsenteret for i One Stop Energis 'Bliv inspireret'-sektion (<http://onestopenergi.dk/bliv-inspireret/>). Case-investeringerne har en tilbagebetalingstid på mellem 21,5 år og 100 år!

Sidstnævnte case (<http://onestopenergi.dk/portfolio/farvel-til-kolde-vaegge-og-blaefrende-gardiner-amager/>) er, efter vores opfattelse, mere afskrækkende end inspirerende, og vi så gerne, at der i Klima-, Energi- og Bygningsministeriets og Energistyrelsens arbejde med energioptimering i langt højere grad også bliver sat fokus på de mange besparelsesmuligheder i de tekniske installationer, som sagtens kan realiseres, selvom klimaskærmen ikke er optimal.

En foretagelse af akkreditering i forbindelse med Grøn Boligkontrakt skal sikres i mod, at ordningens rådgivere giver en ensidig vurdering af besparelspotentialet. Dette gøres efter VELTEKs opfattelse ved at stille krav om, at de tekniske installationer, herunder lys og vand, skal indgå som en del af den samlede vurdering. Ligeledes skal vi opfordre til, at der på den besparelsoversigt, som rådgiveren udarbejder for boligejeren, er udspecificeret, hvad tilbagebetalingstid og energibesparelspotentiale er for hver enkelt installation og område af bygningskonstruktionen. Dermed sikres det, at boligejeren træffer sit valg på en oplyst baggrund.

Overodnet set ønsker vi også at lufte vores skepsis over, at konceptet i høj grad beror på, at myndighederne vil tale energibesparelser i gang. Det kan efter vores overbevisning ikke lade sig gøre. Skal man have fat i boligejerne, må man give dem et økonomisk incitament i form af en tilskudsordning for at opnå succes, er vores erfaring.

Slutteligt skal vi tilføje, at vi kan være usikre på, om der er generel samfundsøkonomisk ræson i energisparekonceptet Grøn Boligkontakt, og vi har svært ved at finde dokumentation, der overbeviser os om det modsatte, i det fremsende materiale.

Med venlig hilsen

VELTEK

Willy Goldby

Direktør

Sezen Zeynep Celik

Fra: Johan Nielsen, JON. <jon@regioner.dk>
Sendt: 3. juli 2013 10:09
Til: Sezen Zeynep Celik
Emne: VS: DUT-høring vedr. forslag til ændring af lov om energibesparelser i bygninger
Vedhæftede filer: DUT-høring Danske Regioner.pdf; Forslag til lov om ændring af fremme af energibesparelser i bygninger.pdf

docId: http://ensiis/ensj09/DOK753603
SJ: -1

Tak for den tilsendte høring.

Vi har ingen bemærkninger og vi forventer heller ikke nogle økonomiske konsekvenser for regionerne af lovforslaget

Med venlig hilsen

Johan Nielsen
Seniorkonsulent

Center for Sundhedsteknologi, Erhvervssamarbejde
og Regional Udvikling (SERU)

Danske Regioner
Dampfærgevej 22
2100 København Ø

T 35 29 81 74
F 35 29 83 00
E jon@regioner.dk

Officiel post bedes sendt til
regioner@regioner.dk

www.regioner.dk

Fra: Sezen Zeynep Celik [<mailto:szc@ens.dk>]
Sendt: 28. juni 2013 16:27
Til: Regioner@regioner.dk
Cc: Kåre Groes; Anvendelsessekr.
Emne: DUT-høring vedr. forslag til ændring af lov om energibesparelser i bygninger

Til Danske Regioner.

Jeg vedhæfter hermed forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger med høringsbrev, DUT-høring og høringsliste.

Høringsvaret skal være modtaget senest mandag den 12. august 2013.

Med venlig hilsen

Sezen Zeynep Celik
Fuldmægtig, Cand. Jur.

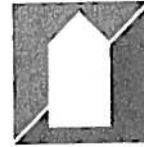
Byggeri og energieffektivitet
Direkte tlf.: 3392 7291
E-post: szc@ens.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44, 1256 København K
Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Sendt pr. e-mail til: anvend@ens.dk og szc@ens.dk

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K

Dato 3. juli 2013
Jour. nr.: 20-01-008-13
Ref: NBK

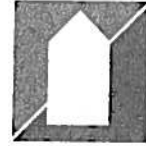
Niklas B. Kejlsvov
Juridisk konsulent
Telefon +45 31 55 69 01
nbk@ejendomsforeningen.dk

Deres j.nr. 2676/1976-0005 – Høringssvar vedr. forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger (Grøn Boligkontrakt)

Energistyrelsen har den 28. juni 2013 sendt forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger (Grøn Boligkontrakt) i høring.

Ejendomsforeningen Danmark har noteret sig, at boligejerens anvendelse af Grøn Boligkontrakt er baseret på frivillighed. På denne baggrund er Ejendomsforeningen Danmark generelt positiv over for forslaget. Ejendomsforeningen Danmark støtter, at det skal være lettere for boligejeren at få adgang til kvalificeret rådgivning og udførelse af energibesparelser samt finansiering heraf. Forhåbentlig vil ordningen også medføre et kvalitetsløft i rådgivningen om energibesparelser i forhold til energimærkerne, hvor rådgivningen er af en meget svingende kvalitet og i nogen tilfælde direkte værdiløs.

Det fremgår af forslaget, at formålet med ordningen er at gøre det lettere for *boligejeren* at få adgang til en kvalificeret rådgivning og udførelse af energibesparelser *i sin bolig*, og i forslaget bemærkes det, at der med begrebet "boligejere" *primært tænkes på ejere af enfamiliehuse, rækkehuse og lignende, men begrebet kan også omfatte flerfamiliehuse ejet af ejerforeninger, andelsboligforeninger, ideelle anparter m.v.* Ejendomsforeningen Danmark skal opfordre til, at målgruppen for ordningen udvides til at omfatte ejere af udlejningsejendomme, både bolig og erhverv, samt egentlige erhvervsejendomme. Ejere af disse ejendomme kan ligeledes være interesseret i at benytte ordningen, og ordningen vil dermed få en større betydning.

Med venlig hilsen

Torben Christensen
Direktør

Sezen Zeynep Celik

Fra: Morten Westergaard <Morten.Westergaard@middelfart.dk>
Sendt: 9. juli 2013 14:20
Til: Sezen Zeynep Celik
Emne: Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger
Vedhæftede filer: Den private bygningsmasse ESCO-light altinget.pdf; ESCO light final 2013.pdf

Opfølgningsflag: Opfølgning
Flagstatus: Fuldført

Hej Sezen

Det var godt at tale med dig.

Vi har været tæt på en minimodel af grøn boligkontrakt. Nogle ting undlod vi med vilje, andre satsede vi på.

Vi satsede på så meget organisatorisk "genbrug" som overhovedet muligt. Dette er især:

- Krav til energiselskabernes energispareforpligtigelser og hele additionalitets-setup
- VidenCenter for Energibesparelser i bygninger, Uddannelse af SMV'ere

Med de grundpiller, ret beset energistyrelsens produkter, fik vi en fin succes. Synes vi selv.

Jeg har to tekster om det. De er vedhæftet (begrebet ESCO-light kunne omformuleres til grøn-boligkontrakt-light).

- Den ultrakorte "...altinget.pdf" var et debatindlæg på altinget.
- Den mere uddybende "...2013.pdf" indeholder en relation til samfundsudviklingen på energiområdet – men i en meget lavpraktisk og lokal handleperspektiv.

Med til det hele hører at vi faktisk bidrager til høringssvar om netop energiselskabernes forpligtigelser og hvordan differentiering af energisparemål, med fokus på boliger, vil bidrage til videns og modeludvikling. Helt gratis!!!

Som sagt, vi har knoklet med disse ting i nogle år og gjort os erfaringer og overvejelser. Dem deler vi gerne.

Sig til hvis dette er med til at give nogle bud på de høringssvar du efterlyser.

Ha en herlig dag

Morten

Gode hilsner

Morten Mejsen Westergaard
Klimachef
Teknik og miljøforvaltningen
Middelfart Kommune
Østergade 19
5580 Nørre Aaby
Tlf. 8888 4795 Mob. 2054 4795
www.middelfart.dk

Middelfart
KOMMUNE

Projekt "ESCO-Light" for energiforbedringer i boliger.

Koncept, resultater og overvejelser

Af Morten Mejsen Westergaard, Klimachef ved Middelfart Kommune, Cand. Geom. og MLP i læreprocesser.

Hvordan kan en kommune bidrage til energiforbedringer i privatboliger – med minimum af indsats, bøvvl og transaktionsomkostninger? Vi fandt muligheder i projekt ESCO-Light.

Projektresultater fra ESCO-Light: Energibesparelser på 2½ mio. kwh i boliger, svarende til lokalomsætning på 8½ mio. kr., der igen svarer til 8-12 årsværk i den lokale håndværkerbranche. Sagt på en anden måde var projektet godt for klima, konto og komfort.

Projektet kørte i en "light" version i 2011 og 2012 og var bundet sammen af en samarbejdsaftale mellem kommune, energiselskaber, håndværkere og videntcenter for energibesparelser i bygninger.

Strategisk trækraft og drivere – konceptet.

Det kan betale sig at spare på energien. Det ved vi alle. Med ESCO-light konceptet bliver energibesparelser endnu mere værdifulde og gennemskuelige. Med projektet fik boligejerne ikke blot energibesparelsen, der opstår ved eksempelvis at skifte de gamle vinduer ud med lavenergivinduer, konvertere olie-kedel til fjernvarme eller mere isolering på loftet. Boligejerne fik også et kontant "tilskud" pr. kwh, der beregningsmæssigt kunne og blev sparet!

Boligejerne kan godt lide tilskud, og selv små tilskud har en virkning.

Incitamentet, omtalt som "tilskud", i projektet stammer fra det forhold, at energiselskaberne er pålagt at realisere energibesparelser. Energibesparelserne skal indberettes til energistyrelsen. Hvis energiselskaberne ikke selv kan realisere energibesparelserne, så må energiselskaberne købe. Der opstår derved et reelt marked for energibesparelser. Lidt på samme måde som CO2 kvoter. ESCO-Light projektet købte så-at-sige energibesparelserne hos boligejeren for 24 øre pr. kwh.

For at energibesparelserne har en indberetningsværdi over for energistyrelsen, er der særlige krav til energibesparelsernes kvalitet: De skal være *additionelle*, de skal være beregnet korrekt, de skal tilvejebringes igennem en dokumenteret proces, der opfylder energistyrelsens krav. Kort og godt betyder det, at energibesparelserne kun har værdi, hvis de er skabt som på baggrund af en *særlig* indsats. Jeg er helt vild med det koncept.

Hvordan gjorde vi i virkeligheden? En særlig indsats fra håndværkerne, der blev uddannet til energivejledere.

Den danske håndværkerbranche har endnu ikke de helhedsorienterede kvalifikationer, der kan godtgøre at de producerer additionelle energibesparelser. Derfor måtte håndværkerne efteruddannes til energivejledere. Uddannelsen skete på tværs af faggrænser. Ud over læring på tværs af fag, blev de nyuddannede energivejledere i stand til at fremme deres salg, ved at give boligejeren "tilskuddet". Den strategiske vigtige pointe er imidlertid at håndværkeren bliver i stand til at beregne energibesparelsens størrelse af forskellige virkemidler (isolering, varmekilde o.s.v.). Med den viden er der ikke langt til, at håndværkerne selv bliver i stand til at fungere som leverandører af "sikre energibesparelser" når de taler med danske boligejere. Læring om energi i byggeriet er en vigtig konkurrenceparameter for branchen som helhed.

Dertil er det vigtigt for hele den grønne omstilling. Den værdifulde viden er, uanset projektlevetid, håndværkerne/energivejledernes for altid. – og ja, ofte fik håndværkeren/energivejlederen en decideret ordre på deres viden om energiforbedringerne. Det gør de i øvrigt stadig!

Den simple proces – en energivejleder, et dokument og et tilbud.

I ESCO-light gennemføres hele processen ud fra ét samlet dokument over for boligejeren. Det er for at "komprimere energirenoveringens værdikæde" eller sagt på en anden måde, lette muligheden for boligejeren for at få ideen om energiforbedring til at handle på ideen (på nudansk; one-stop-shop). Med det ene dokument gennemgås og beregnes mulige energibesparelsers størrelser og dermed "tilskuddets størrelse" af håndværker/energievejleder, der har en dialog med boligejeren om mulighederne.

Projektresultaterne var, udover de nævnte konkrete resultater, at viden om energiforbedringer blev indlejret i flere af håndværksvirksomhedernes profil og bidrog dermed til deres konkurrenceevne.

Boligejeren betalte selvsagt investeringen i vinduer, isolering o.l. – Det viste sig at "tilskuddet", beregningen af energibesparelsen og den helhedsorienterede rådgivning var et betydeligt incitament for at boligejeren får ideen til energiforbedring og omsætter tanke til handling. Det har mange boligejere siden udtrykt.

Pointer - projektexit - debatoplæg

Ordningen bygger på 2 væsentlige elementer. Dels at der er efterspørgsel på energibesparelser. Dels at energibesparelserne er additionelle.

Efterspørgslen på energibesparelser i den private boligmasse kan øges – det er et politisk spørgsmål. En øget efterspørgsel vil bidrage til en øget bevidsthed om energibesparelser i den private boligmasse, da en efterspørgsel vil fremme ESCO-light lignende projekter og ordninger.

"Additionalitet's princippet" er også projektets styrke. Hvis ikke princippet håndhæves reduceres energispareindsatsen tendentielt til en "registreringsordning for bygningsrenovering". Additionalitets princippet er vigtigt at værne om.

Pilotprojektet ophørte, trods ærgrelse hos partnerne, af flere årsager. Hovedsageligt fordi pilotprojekt var tidsafgrænset. Dels fordi modellen nu kan kopieres af energiselskaberne, der reelt har forpligtigelserne. Endeligt fordi der nu er så mange ordninger, hvor indberetning er mindre tidskrævende (desværre på bekostning af indsigt i hvorvidt der reelt udvises en helhedsorienteret og additionel indsats).

Så spørgsmålet er nu; Vil vi som samfund ikke øge tempoet i den grønne omstilling i privatboliger ved at prioritere tiltag, der bygger på energisparemål og additionalitet?

I min optik vinder alle ved en ambitiøs energispareordning baseret på additionalitet – også for den private boligmasse - Så hvorfor ikke være ambitiøse på vegne af de bygninger vi opholder en stor del af vores liv i?

ESCO-Light i Middelfart Kommune

En unik "Tilskuds-ordning" for boligejere. For Klima, Konto og Konkurrencekraft.

Af Klimachef Morten M. Westergaard

ESCO-light, en kort introduktion.

Energy Service Company, eller ESCO, er et begreb, der er indtrådt på de kommunale dagsordner. Der er nærmest tale om et overbegreb, der i bund og grund handler om en virksomheds- og forretningsmodel, der fremmer energibesparelser. Det er ikke raketvidenskab, men en model, der i særdeleshed udviklede sig i forbindelse med energikrisen i USA i 1970'erne. I dansk kontekst støder vi på begreber, der efterspørger den type modeller når vi taler om "Funktionsudbud baseret på kritisk/teknisk dialog", når det drejer sig om energibesparelser.

ESCO-Light: Det startede med Danmarks første større ESCO-projekter i Danmark

I Danmark er særlig én ESCO variant på fremmarch. Det er den garanterede. Middelfart, Kalundborg og Gribskov kommuner er længst fremme med deres ESCO-projekter. I Middelfart handler det om energirenovering af samtlige kommunale bygninger med en garanteret energibesparelse på 21%. ESCO projekter er ofte store projekter, der styres af store ESCO virksomheder som Scheider Electric, Siemens og YIT. Middelfart, Kalundborg og Gribskovs projekter beskrives nærmere i projekt www.escommuner.dk.

ESCO light: Hvorfor, hvem og hvornår

For at udvikle den danske byggebranche, reducere CO2 udledningen fra boliger, øge borgernes bevidsthed om energibesparelse og forbedre komforten i borgernes boliger, har Middelfart Kommune hentet inspiration i ESCO modellen og udviklet ESCO-light modellen. Udviklingen sker som en del af projekt ESCOmmuner. Middelfart Kommune har inviteret alle energiselskaber i Kommunen, håndværkere samt Videncenter for Energibesparelser i Bygninger til et partnerskab om projektet.

Ambitionen er at skabe en kommerciel levedygtig ordning. Derfor er pilotprojektet tidsbegrænset. Det er påbegyndt medio marts 2011 og skal være "selvkørende" efter den 31. august 2011.

ESCO-Light: Drivere i pilotprojekt og krav til energibesparelsernes kvalitet

Det kan betale sig at spare på energien. Det ved vi alle. Med ESCO-light bliver energibesparelser endnu mere værdifulde. Nu får boligejerne ikke blot energibesparelsen, der opstår ved eksempelvis at skifte de gamle vinduer ud med lavenergivinduer, konvertere kedel til fjernvarme eller mere isolering på loftet. Boligejerne får også et kontant tilskud på 1 krone pr. kwh, der beregningsmæssigt kan spares! Udskiftning af vinduer og døre i alm. parcelhus fra 2-lags termoruder til lavenergiruder, i alt 26m², medfører et tilskud på ca. 3670,- kroner.

Krumtappen i projektet er det fakta, at energiselskaberne er pålagt at realisere energibesparelser. Disse skal indberettes til energistyrelsen. Hvis energiselskaberne ikke selv kan realisere energibesparelserne, så må energiselskaberne købe. Der opstår derved et reelt marked for energibesparelser.

For at energibesparelserne har en indberetningsværdi over for energistyrelsen, er der særlige krav til deres kvalitet: De skal være *additionelle*, de skal være beregnet korrekt, de skal tilvejebringes igennem en dokumenteret proces, der opfylder energiselskabernes/energistyrelsens krav. Kort og godt betyder det, at energibesparelserne kun har værdi, hvis de er skabt som på baggrund af en særlig indsats. Energibesparelserne skal beregnes på grundlag af energistyrelsens standardværdiliste, det skal dokumenteres, at de er realiseret. Man kan finde detaljer i aftale af 20. november 2009 mellem Klima- og energiministeren og net- og distributionsselskaberne, med dertilhørende bilag.

ESCO-Light: Mange pointer i Håndværkeruddannelsen ved Videncenter for Energibesparelser i Bygninger

Den danske håndværkerbranche har endnu ikke kvalifikationer, der kan give energiselskaberne den fornødne dokumentation for energibesparelsernes kvalitet. Derfor er partnerskabet i ESCO-Light med Videncenter for Energibesparelser i Bygninger afgørende. Andre uddannelsesudbydere har ikke de kvaliteter, der findes i Videncenter for Energibesparelser i Bygninger. Igennem partnerskabet er der udviklet et decideret supplement til den populære energivejleder-uddannelse, der skal sikre, at håndværkerne opnår nævnte kompetencer og dermed energiselskabernes tillid. Uddannelsen fungerer på kommercielle vilkår, hvilket betyder, at der på den front kan produceres flere ESCO-light håndværkere.

I et strategisk perspektiv har uddannelsen meget at byde på. Ud over at håndværkerne kan fremme deres salg, ved at give kunden "tilskuddet" indlæres en meget vigtig kompetence. Det er evnen til at beregne energibesparelser, hvilket er fundamentet i store ESCO virksomheder. Med den viden er der ikke langt til, at håndværkerne bliver i stand til selv at fungere som esco'er eller danne små lokale esco-konsortier, eller indgå som de store ESCO virksomheders foretrukne underleverandører. Håndværkerne bliver nemlig i stand til at se den kontekst de indgår i. Mange kunder ønsker *resultater og ikke udstyr*¹. De ønsker en energibesparelse og er ambivalente, om komponenterne er "made in China" eller "made in Taiwan", hvis funktionskravene ellers er i orden.

ESCO-Light: Hvem vover hvad?

Håndværkerne skal afsætte tid til deltagelse i kursus, og de skal indstille sig på at bruge tid på at gennemføre energitjækk hos boligejere, der måske ikke afgiver en ordre. Omvendt så har de en strategisk fordel, fordi hele oplægget ESCO-light er møntet mod "boligejeren, der vil spare på energien". Det flotte beløb på 1 krone pr. Kwh gælder kun i en begrænset periode, hvorefter det er markedsprisen, der gælder. Så afsætningsmulighederne findes også fremadrettet.

I pilotprojektet afholder partnerskabet borgermøder om energirenoveringer. På møderne gennemgås ESCO-Light ordningen, andre eksisterende ordninger (Skrot-dit-oliefyrr), finansieringsmuligheder ved Middelfart Sparekasse samt betydningen af boligens energiforbrug ved salg afholdt af ejendomsmæglerkæden "Et Godt Hjem". Endelig tilbydes organisering af energiklynger, efter de principper der blev beskrevet i artiklen

---

¹ Se Dansk Industris bog "Sælg Resultater og ikke udstyr". Det er en fantastisk indføring i ESCO og EPC

"Minklimaplan"². Så håndværkerne bliver i den grad hjulpet ind i videnssamfundet f.s.v.a. energibesparelser og deres beregning, udførelse, salg med videre.

ESCO-light: Hvordan måles effekten af pilotprojektet?

Mange kampagner er vanskelige at effektivere. I ESCO-light gennemføres hele processen ud fra ét samlet dokument over for boligejeren. Det er for at lette sagsgangen og dokumentere krav til energibesparelsernes kvalitet. I den forbindelse vil Middelfart Kommune, som esco-light sekretariat, modtage dokumenterne. Det betyder, at der opnås indsigt i antal boligbesøg, antal anviste og realiserede kwh og de konkrete ordrer, kunderne give esco-light håndværkeren. De data kan omregnes til CO2 reduktioner og øget beskæftigelse ud fra nøgletal. Som tommelfingerregel svarer en investering på 1. mio. kr. i energirenovering til ca. 1- 1½ årsværk. Af det årsværk går en del af pengene tilbage til det offentlige i form af skatter.

Så præcise effektiviteter er det kun meget få kampagner, der kan fremvise.

ESCO-Light: Hvordan kan min kommune lave noget lignende?

I bund og grund handler det om at: Samle energiselskaber og håndværkere. Præsentere dem for ideen (eks. denne artikel) og så komme i gang.

I Middelfart har TRE-FOR, Naturgas Fyn, Middelfart Fjernvarme, Nørre Aaby Kraftvarmeværk, Videncenter for Energibesparelser i bygninger³ samt lokale håndværkere investeret i projektudviklingen fordi, vi forventer et kommercielt levedygtigt efter pilotprojektperioden. Til gavn for klima, konto og konkurrencekraft.

Nemt og bekvemt. En samlet effektopgørelse vil foreligge ved projektafslutning. Der vil løbende være udvikling og statusbeskrivelse på www.esco-light.dk. Men ved blot at samle ingredienserne energiselskaber, håndværkere og Videncenter for energibesparelser i Bygningers kursus og tilsætte en portion vilje, så er enhver i stand til "Esco-light" i egen kommune.

Efterskrift - ESCO-Light i overhalningsbanen

I perioden 08.-10. marts 2011 blev kursus for håndværkere afholdt. Kurset var overtegnet og alle deltagerne gennemførte kurset. Tilbage meldingerne fra de 26 håndværkere var udelukkende positive, og dermed havde kursusholder ramt "plet". Kusisterne kan nu kalde sig energivejledere uddannet af "Videncenter for Energibesparelser i Bygninger", der afholdte kurset. Videncenterets undervisere var også særdeles tilfredse med kursisternes engagement. Der er tale om et første-holds energivejledere, da det er første gang at uddannelsen har samlet både håndværkere, der arbejder med klimaskærm og håndværkere der arbejder med installationer. På den måde fremmes samarbejdet mellem eks. tømrer og VVS'ere. Siden har håndværkerne også dannet en tværfaglig forening, der skal fremme samarbejdet mellem små- og mellemstore håndværksvirksomheder i kommunen. Uddannelsen ved Videncenter for Energibesparelser i Bygninger kan varmt anbefales.

² Fagtidsskriftet "Teknik- og Miljø", Januar 2011

³ <http://www.byggeriogenergi.dk>

På baggrund af kurset har flere håndværkere indgået i tværfaglige teams, og yder nu energivejledning som en del af deres virksomhedsprofil. Middelfart Kommune afholdte umiddelbart efter uddannelsen 4 borgermøder, for at promovere partnerskabsprojektet. Borgerne mødte op, men ikke helt så talstærkt som ønsket. Så det var et åbent spørgsmål om "1 krone pr. sparet kwh" puljen på ialt 120.000 kroner overhovedet ville blive brugt inden projektets afslutning 31.08.11? Det gjorde den. I dagene 14 - 18 marts blev alle pengene anvist, og projektet overgik markedspris med energivejledere, der fortsat har masser af engagement. Efter ca. 10 dage var der anvist 250.000 kwh.

Primo 2013, altså efter 2 år, der anvist ca. 2½ mio. kwh i privatboliger, hvoraf ca. 80% af anvisningerne er realiseret. Omsat til investering er der fakturaer fra håndværkerne for ca. 8½ kroner. Det svarer til 8-12 job, der ellers ikke ville have været skabt, da der jo er tale om *additionalitet*. Skaleres ordningen op kan enhver, der kan bruge en lommeregner selv vurdere perspektiverne for at energirenovere den private bygningsmasse. Bemærk også at antallet af aktive håndværkere er begrænset – nogle er faldet fra, andre har energirenovering som en del af virksomhedens profil.

Energiselskaberne har vist stor interesse for projektet, og vist stor interesse for at kunne forlænge projektperioden. Et af spørgsmålene har selvsagt været; Hvordan sikrer vi at ordningen er lukrativ fremadrettet for alle? Undertonen er selvsagt, hvordan kan man yde et "tilskud", der er interessant for boligejerne uden at være afhængig af projektmidler? Fakta er at energiselskaberne "må betale det en energibesparelse koster". Såfremt folketinget kræver at energiselskaberne realiserer en del af de forpligtigede besparelser i privatboliger, så vil markedsværdien helt automatisk stige, og dermed skabe grundlag for permanent ordning. Hvad har energiselskaberne så sagt til den ide? Det umiddelbare svar fra Energiselskaberne har været: *Det er i en god sags tjeneste, penge går tilbage til forbrugeren. Det er en god ide, kære politikere. Kom nu med nogle ambitioner, også for differentierede energispare-mål.*

Kommunens projektexit 2013

Ultimo 2012 har Middelfart Kommune ophørt aktiv deltagelse i projektet. Missionen er lykkedes forstået på den måde:

- at håndværkerne er efteruddannet, og forstår energi, helhedsvurderinger og har indblik i ESCO koncept.
- at energiselskaber og private virksomheder så småt er begyndt at konkurrere om at tilvejebringe energibesparelser – også fra privat boligmasse
- at konceptet har demonstreret at det kan gennemføres på eksisterende virkemidler
- at kommunens læring om ESCO muligheder i privatboliger nu er så stort, at der kan tilføjes nye koncepter, der muliggør reelle ESCO projekter i privatboliger. Dette via projekt Smart Energi I Hjemmet⁴, der drager nytte af erfaringer fra ESCO-Light.

I ovennævnte lys ses det derfor at ordningen bør fortsætte på kommercielle vilkår og kommunen anbefaler regeringen: *Stil krav ambitiøse krav til energibesparelsers mængde og deres herkomst.* Så vil markedet selv bygge på og anvende ESCO-Light erfaringerne.

---

⁴ se www.seih.dk

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K
Pr. e-mail til
kgr@ens.dk

Svar på Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Selvom Finansrådet ikke optræder på listen over høringsparter, ønsker Finansrådet at afgive høringsvar på Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Forslaget indebærer etableringen af et nyt dansk energisparekoncept, Grøn Boligkontrakt, der skal bidrage til at fremme energisparende foranstaltninger i privatboliger. Samtidig skal det gøres muligt for private udbydere, de såkaldte "Grønne aktører", at udbyde pakkeløsninger til private boligejere ved energirenoveringen af deres boliger.

Det fremgår af forslaget, at de "Grønne aktører" skal yde rådgivning til boligejere, herunder bl.a. udfyldelse af et standarddokument til brug ved lånevurderingen i boligejerens bank eller realkreditinstitut. Det fremgår endvidere, at de "Grønne aktører" skal være godkendte, akkrediterede og/eller certificerede.

Finansrådets generelle bemærkninger til lovforslaget

Finansrådet bemærker generelt, at bankerne ser positivt på boligejere, der passer godt på den belånte ejendom og ønsker at investere for at bevare eller evt. forøge dens værdi. Finansrådet bemærker dog i den forbindelse, at en gennemført energirenovering ikke nødvendigvis fører til en forøgelse af ejendommens værdi, da værdien afhænger af flere forhold (beliggenhed, generel stand osv.)

Finansrådet understreger, at långivning altid sker ud fra en individuel kreditvurdering af den enkelte potentielle låntager, og at denne kreditvurdering lægger vægt på såvel låntagers kreditværdighed, tilbagebetalingsevne og -vilje som låntagers mulighed for sikkerhedsstillelse.

Finansrådets specifikke bemærkninger til lovforslaget

Det er Finansrådets opfattelse, at en standardformular om energirenovering udfyldt af en godkendt/certificeret "Grøn aktør" vil tjene et godt formål som forventningsafstemning og konkretisering mellem boligejer, bygningsrådgiver, håndværker og den "Grønne aktør".

Det er særligt væsentligt, at standardkontrakten giver et godt overblik for både bank og låntager over investeringsbehovet og de beregnede besparel-

27. august 2013

Finanssektorens Hus
Amaliegade 7
DK-1256 Copenhagen K

Telefon 3370 1000
Fax 3393 0260

mail@finansraadet.dk
www.finansraadet.dk

Kontakt Christian Michelsen
Direkte +4533701144
cml@finansraadet.dk

Journalnr. 243/02
Dok. nr. 508651-v1

ser. Det skyldes, at jo mere præcist de beregnede besparelser kan udtrykkes af den grønne aktør, jo bedre kan de omsættes til finansiering af banken.

Side 2

Sektoren finder det positivt, at der med "Grøn Boligkontrakt" skabes et samlet overblik over energirenovierungsprojektets omkostninger og forventede effekter. Det forhold, at kontrakten udfyldes af uvildige, certificerede "Grønne aktører", vil gøre det nemmere for banken at vurdere realismen i låneansøgningen. Dette vil især være tilfældet over tid, når banken har set og vurderet et antal udfyldte standarddokumenter.

Journalnr. 243/02
Dok. nr. 508651-v1

Endelig ønsker Finansrådet, at den "Grønne aktør" udfylder standarddokumentet efter standarder, der sikrer høj ensartethed på tværs af aktører. Dette vil også styrke værktøjets værdi i kreditvurderingssituationen.

For yderligere bemærkninger

Finansrådet står til rådighed med yderligere bemærkninger, uddybninger og kommentarer via kontaktoplysningerne nedenfor.

Med venlig hilsen

Christian Michelsen

Direkte +4533701144
cm@finansraadet.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K
Att.: Fuldmægtig, cand.jur. Sezen Zeynep Celik

8. juli 2013

Pr. e-mail : anvend@ens.dk, szc@ens.dk

Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Tak for muligheden for at kommentere lovforslaget.

Vi har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Liselotte Bang
konsulent – cand.jur.

FSR – danske revisorer
Kronprinsessøgade 8
DK - 1306 København K

Telefon +45 3393 9191
fsr@fsr.dk
www.fsr.dk

CVR. 55 09 72 16
Danske Bank
Reg. 9541
Konto nr. 2500102295

Sezen Zeynep Celik

Fra: Sezen Zeynep Celik
Sendt: 2. august 2013 09:24
Til: Kåre Groes
Emne: VS: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger
Vedhæftede filer: Høringssvar - energirenovering i boliger.docx

Hej Kåre,

Hermed høringssvar fra KEA vedr. GB-lovforslag.

Med venlig hilsen

Sezen Zeynep Celik
Fuldmægtig, Cand. Jur.

Byggeri og energieffektivitet
Direkte tlf.: 3392 7291
E-post: szc@ens.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44, 1256 København K
Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Fra: Københavns Erhvervsakademi [<mailto:kea@kea.dk>]
Sendt: 15. juli 2013 11:40
Til: Anvendelsessekr.
Cc: Sezen Zeynep Celik; Københavns Erhvervsakademi
Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Københavns Erhvervsakademi, KEA har med mail af 28. juni modtaget høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Helt generelt finder KEA det meget positivt, at det på sigt bliver nemmere for boligejere at energirenovere sin bolig.

KEA anser det for vigtigt, at tydeliggøre certificeringen ifh. til hvilke krav og mål der stilles til virksomheder, som har dokumentation for, at relevante medarbejdere opfylder krav om erhvervs erfaring, uddannelse og løbende efteruddannelse - § 24 f. stk 2.

I afsnittet " bemærkninger til det nye lovforslag" nævnes godkendelsesordningen for små VE-anlæg. KEA finder det uklart, hvilken interferens og snitflade der er mellem godkendelsesordningen for virksomheder, der installerer eller monterer små VE-anlæg og lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Med venlig hilsen

Lone Bille
Konsulent, Ledelsessekretariatet

Ryesgade 3F, 4. sal
2200 København N

Telefon 4646 0007
Mobil 4024 5563

Fra: Sezen Zeynep Celik [<mailto:szc@ens.dk>]

Sendt: 28. juni 2013 16:44

Til: Sezen Zeynep Celik

Cc: Kåre Groes; Anvendelsessekr.

Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Til interessenterne på vedhæftede høringsliste.

Jeg vedhæfter hermed høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger med høringsbrev, høringsliste samt udkast til lovforslag.

Høringssvaret skal være modtaget senest mandag den 12. august 2013.

Med venlig hilsen

Sezen Zeynep Celik

Fuldmægtig, Cand. Jur.

Byggeri og energieffektivitet

Direkte tlf.: 3392 7291

E-post: szc@ens.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen

Amaliegade 44, 1256 København K

Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Bemærkninger til

Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Helt generelt meget positiv overfor at det på sigt bliver nemmere for boligejere at energirenovere sin bolig.

Jeg anser det for vigtigt at tydeliggøre certificeringen om hvilke krav og mål der stilles til virksomheder der har dokumentation for at relevante medarbejdere opfylder krav om erhvervs erfaring, uddannelse og løbende efteruddannelse - § 24 f. stk 2

I afsnittet ”bemærkninger til det nye lovforslag” nævnes godkendelsesordningen for små VE-anlæg. Hvilken interferens og snitflade er der mellem godkendelsesordningen for virksomheder der installerer eller monterer små VE-anlæg og lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Godkendelsesordningen for små vedvarende energianlæg er målrettet solceller, solvarme, biomasse og varmepumpe.

Godkendelsesordningen for små VE-anlæg er ny og læringsmål og krav til kompetencer er ved at blive indarbejdet i relevante videregående uddannelser (bygningstekniker, installatører, energi og automationsteknologer) således at en studerende efterfølgende kan blive certificeret og godkendt til at installere eller montere de små vedvarende energianlæg efter de bedømmelseskriterier der er fastsat af energistyrelsen

09/07 2013 AWF

Energistyrelsen
Amaliegade
1256 København K
E-mail: anvend@ens.dk, szc@ens.dk

**ARKITEKT-
FORENINGEN**
*Danish Architects'
Association*

Akademisk Arkitektforening
Strandgade 27 A
DK-1401 København K

(+45) 3085 9000
mail@arkitektforeningen.dk
www.arkitektforeningen.dk
CVR 62 57 23 10

2. august 2013

Vedrørende høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Akademisk Arkitektforening takker for det tilsendte materiale vedrørende høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Overordnet er Akademisk Arkitektforening positiv over for, at der indføres et energisparekoncept, Grøn Boligkontrakt, som skal bidrage til at fremme energirenoveringer i private boliger og give boligejere adgang til kvalificeret rådgivning. Dette er i høj grad nødvendigt, da erfaringer har vist, at denne form for renovering af flere grunde ikke ligger øverst på boligejernes prioriteringsliste. Hertil kommer også at mange boligejere mangler grundlæggende viden om energirenoveringsmuligheder og -løsninger. Endvidere er sådan et initiativ nødvendigt, hvis regeringen skal indfri sine ambitiøse grønne energimålsætninger.

Det er vigtigt for Akademisk Arkitektforening at gøre ministeriet opmærksom på, at erfaringerne viser, at boligejere sjældent renoverer med henblik på at reducere energiregningen alene, men for at vedligeholde opnå bedre boliger. Dette vil formentlig også være tilfældet, selv om der oprettes et one-stop-shop koncept for energirenovering. Det er således vigtigt, at ministeriet er opmærksomt på, at de kommende energirenoveringsaktiviteter skal fremme helhedstænkningen ved energirenovering med det formål at bevare bygningernes langsigtede værdi for boligejerne.

Akademisk Arkitektforening ser frem til at deltage i det videre arbejde med udformningen af Grøn Boligkontrakt.

Med venlig hilsen

Annette Blegvad
Leder af politik og analyse
Akademisk Arkitektforening

**ARKITEKT-
FORENINGEN**
*Danish Architects'
Association*

Akademisk Arkitektforening
Strandgade 27 A
DK-1401 København K

(+45) 3085 9000
mail@arkitektforeningen.dk
www.arkitektforeningen.dk
CVR 62 57 23 10

Energistyrelsen
Per mail
szc@ens.dk
anvend@ens.dk.

TEKNIQ
Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup
Telefon 4343 6000
Telefax 4343 2103
tekn iq@tekn iq.dk
www.tekn iq.dk

Høringssvar vedr. forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger (hjemmel til at indføre grøn boligkontrakt).

6. august 2013

Ref cja
cja@tekn iq.dk
Tlf. 43436000

TEKNIQ takker for muligheden for at kommentere ovennævnte ændringsforslag.

TEKNIQ vil også gerne kvittere for inddragelsen i de arbejdsgrupper mm, som Energistyrelsen har nedsat i forbindelse med udviklingen af den nye ordning.

Side 1/3

Nedenstående generelle bemærkninger baserer sig på lovforslaget og de drøftelser, der har været og stadig pågår i de nævnte arbejdsgrupper.

Generelle bemærkninger

Den grønne boligkontrakt er inspireret af den britiske "Green deal", hvor en certificeret "Grøn aktør" kan tilbyde en samlet "pakkeløsning" til boligejeren i forbindelse med en energirenovering af boligen. Pakkeløsningen skal jf. lovforslagets bemærkninger inkludere "alle faser i en energirenovering lige fra kortlægning af boligejerens energibesparelsesmuligheder, opstilling af besparelsesforslag, udarbejdelse af plan for energirenoveringer ud fra boligejerens prioriteringer og økonomiske muligheder, udførelse af projektudarbejdelse, udførelse af renoveringen til anvendelse af et såkaldt standarddokument, hvis formål er at give bank og realkreditinstitutter et redskab, som giver en klar og synlig værdiansættelse af energirenoveringstiltag til brug for vurderingen af låneansøgninger i forbindelse med konkrete energirenoveringstiltag".

TEKNIQ er af den opfattelse, at denne omfattende pakkeløsning kan blive så omkostningsfuld, at dens udbredelse især vil blive ved gennemgribende boligrenoveringer. Derved vil markedet for den grønne boligkontrakt blive begrænset, og den kan ikke stå alene hvis, der for alvor skal gang i energirenoveringen af de danske boliger. Dette synspunkt indgår i drøftelserne i arbejdsgrupperne, hvor der bl.a. for tiden behandles et udkast til det ovennævnte standarddokument. Det nuværende forslag til standarddokument bygger på, at der er eller sker en energimærkning af bygningen, dvs. boligejeren skal yderligere betale for en energimærkning i forbindelse med energirenoveringen, hvis dette ikke forefindes.

TEKNIQ foreslår derfor, at den grønne boligkontraktordning, bliver meget fleksibel, og bygger på de aktører, som boligejeren anvender i forvejen (håndværkere, rådgivere og arkitekter mv.). Boligejeren kan så vælge den grønne aktør, som passer til den pågældende renoveringsopgave fx en VVS-installatør, hvis det er varme anlægget, der skal renoveres og en arkitekt, hvis husets udseende ændrer sig som følge af udvendig efterisolering.

TEKNIQ vil desuden pege på, at det er afgørende at stimulere boligejernes efterspørgsel efter energirenovering, jfr. TEKNIQs høringssvar om energirenoveringsnetværkets initiativkatalog, så virksomhederne kan se flere perspektiver i at afholde omkostningerne til godkendelse, kurser, kontrolinstanser mv. for at blive grøn aktør.

Der er i forbindelse med udviklingen af ordningen nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på energiselskabernes rolle i forbindelse med den grønne boligkontrakt. Det er TEKNIQs holdning, at energiselskabernes rolle skal begrænses til at finansiere og markedsføre ordningen. Vi finder det imidlertid ikke acceptabelt, hvis der fx er energiselskaber, der skal godkende eller certificere de grønne aktører. Det er specielt vigtigt, at en sådan ordning ikke giver energiselskaberne en konkurrencefordel i forhold til andre aktører. Erfaringerne med den nuværende spareindsats er desværre, at en nogle energiselskaber har benyttet denne ordning som afsæt for en række aktiviteter, som er direkte konkurrence med andre aktører på markedet, der ikke har samme vilkår.

Der er i lovforslaget brugt betegnelsen en "Grøn aktør". TEKNIQ skal anbefale, at der findes et andet navn for disse nye aktører, som viser at konceptet er målrettet energibesparelser og ikke anden form for reduktion af miljøbelastning.

Konkrete bemærkninger

1.3.1.1 beskriver ovennævnte samlede pakkeløsning. TEKNIQ er som anført ovenfor bekymret for, at ordningen bliver for dyr og omstændeligt, så den ikke vil finde anvendelse. Ordningen bør bygge på det marked, der allerede findes, og de kontakter, der allerede findes mellem relevante virksomheder og kunderne. Ordningen må desuden ikke spærre for, at disse kontakter kan videreføres.

2.1.2 Efter lovforslaget kan der vælges mellem tre forskellige modeller til anerkendelse af grønne aktører. En godkendelsesmodel, en akkrediteringsmodel eller en akkrediteret certificeringsmodel. Eller der kan efter forslaget vælges en kombination af disse tre modeller. Det er vigtigt for TEKNIQs medlemmer, at der vælges en model, som umiddelbart kan bygge oven på installatørernes nuværende kvalitetsstyringsystemer (jf. Sikkerhedsstyrelsens SKS- og KS-systemer for autoriserede installatører). Det er afgørende, at der ikke vælges en model, som bliver for omkostningsfuld som fx ved en akkrediteret certificeringsmodel. Godkendelsen skal være overkommelig og bygge på allerede anerkendte kompetencer.

2.3.2 beskriver, at Lovforslaget muliggør, at en godkendelsesordning for kontrolinstanser for grønne aktører kan indrettes på en sådan måde, at virksomheder, der i forvejen arbejder med dette område, kan bygge ovenpå det arbejde de allerede har

TEKNIQ

Paul Bergsøes Vej 6

2600 Glostrup

Telefon 4343 6000

Telefax 4343 2103

teknIQ@teknIQ.dk

www.teknIQ.dk

6. august 2013

Ref cja

cja@teknIQ.dk

Tlf. 43436000

Side 2/3

lavet med opbygning og godkendelse eller akkreditering af deres kvalitetsstyrings-system. Det er denne mulighed, TEKNIQ vil anbefale.

Det anbefales desuden at installatører kan anvende de samme kontrolinstanser, som de anvender i dag, og som er godkendt af Sikkerhedsstyrelsen. Dette uafhængigt af, om installatøren har valgt at lade sig godkende i den nye VE-godkendelsesordning eller ej.

TEKNIQ ser frem til at deltage i det fortsatte arbejde i arbejdsgrupperne, og vi er gerne til rådighed for en uddybning af vore synspunkter.

Med venlig hilsen

Jan Eske Schmidt
Underdirektør

TEKNIQ
Paul Bergsøes Vej 6
2600 Glostrup
Telefon 4343 6000
Telefax 4343 2103
teknig@teknig.dk
www.teknig.dk

6. august 2013

Ref cja
cja@teknig.dk
Tlf. 43436000

Side 3/3

Sezen Zeynep Celik

Fra: Tine Thorkenholdt <Tt@realdania.dk>
Sendt: 8. august 2013 12:31
Til: Sezen Zeynep Celik
Emne: Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

docId: http://ensiis/ensj09/DOK776790
SJ: -1

Med henvisning til mail af 28. juni 2013 kan jeg oplyse, at Realdania ikke har bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Hilsen

Tine Thorkenholdt
T +45 7011 6666
D +45 3288 5203
F +45 3288 5299
M +45 2969 5203
E tt@realdania.dk

Realdania
Jarmers Plads 2, 1551 København V, www.realdania.dk

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K

København, den 8. august 2013

Kommentarer til: Lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Indledningsvis skal Konstruktørforeningen udtale tilslutning til lovændringerne i sin helhed; et meget positivt tiltag, som kan være med til at befordre mere udbredt og hurtigere energibesparelse/energirenovering. Et godt One Stop system vil gøre det enklere for flere ejendomsbesiddere at gå ind i energiforbedringer af deres bygning(er).

Der er dog enkelte punkter i forslaget som vi gerne enten ser præciseret, primært i bemærkningerne til loven og i den kommende betænkning ligesom der er enkelte punkter som ikke er berørt, men som efter vores mening bør adresseres.

Vedr. § 24 f, Stk. 2-4 om krav til virksomhedens kompetencer og kvalitetsstyring

- Konstruktørforeningen støtter lovens krav om dokumenterede kompetencer i virksomheden. Der skal være fokus på uddannelsen bag hvervet som Grøn Aktør (GA), både i forhold til den faglige baggrund, og i lige så høj grad den nødvendige efteruddannelse.

Det er vigtigt at GA har en stor viden inden for alle aspekter af byggeriet, således det sikres at forhold, der kan indvirke på projektet, bliver adresseret. Dette gælder i forhold til rådgivningen, og til den praktiske gennemførelse af energibesparelsen/energirenoveringen.

- Det er afgørende at godkendelsen som GA ikke begrænses til VVS- og el-installatørvirksomheder. Faktisk er det i forbindelse med GA-ordningen langt mere oplagt at folk med bredere bygningstekniske kompetencer spiller en mere fremtrædende rolle end den typiske VVS- og el-installatør.
- Diplomingeniører og bygningskonstruktører må som minimum sidestilles ved godkendelse af den nødvendige faglige baggrund. Begge er professionsbachelor og har begge bygningsfysikken som én del af deres faglige ballast. Derudover har bygningskonstruktøren den bredeste byggefaglige uddannelse, ofte med en håndværksuddannelse bag sig. Desuden er det den professionelle gruppe, der uddannes flest af, nemlig flere end arkitekter og ingeniører med bygge- anlæg som fagområde, tilsammen.
- I dag kan bygningskonstruktører som energikonsulenter kun behandle enfamiliehuse. Det er en fejl som Konstruktørforeningen forgæves forsøgte at få ændret på daværende tidspunkt, og som ikke skal gentages i forbindelse med den grønne aktør. Så hvis der bliver forskel på hvem der kan påtage sig hvilke opgaver af varierende kompleksitet, uanset om det drejer sig om enfamiliehuse eller flerfamilieboliger, da bør bygningskonstruktørerne uden begrænsning kunne påtage sig disse opgaver. Samme forhold bør også gælde for dem der får en master i Bygningsfysik fra AUC/SBI

Det bør som følge heraf præciseres i bemærkningerne til loven eller i betænkningen hvilke kompetencer og professioner, der er de mest relevante for GA-hvervet og opnåelse af godkendelse.

Vedr. §24 f, stk. 5 – om tilbagekaldelse og bortfald

- Loven bør understøtte en garantiordning og en klageadgang for forbrugeren/bygherren.
- Det skal sikres at der ikke er en sammenblanding af interesser når GA optræder som rådgiver/konsulent. Den enkelte grønne aktør kan med sin viden komme til at lægge et unødigt stort pres på en potentiel bygherre, som må formodes ikke har den store indsigt i materien. Derfor skal der sikres en uvildig, redelig og objektiv rådgivning og ikke en rådgivning, som blot sigter på at få så stor en byggeopgave i hus som vel muligt. Transparens, dokumentation og klageadgang er midlerne til at sikre dette.
- Det skal sikres at der bliver en uvildig klageinstans der kan behandle uoverensstemmelser parterne imellem (GA og bygherren), en instans som har magt til at pådømme sagen til endelig afgørelse. Klagesystemet bør være uafhængig af garanti-/garantistiller, således at det ikke er et forsikrings-/garantiselskab der har interesse i at "slippe" for en erstatning.
- Der skal laves en garantiordning som sikrer bygherren i samme omfang som fx AB92, men også for bristede forventninger om en gevinst ved energirenoeringen, naturligvis med en for begge parter en passende margin. Det er vigtigt at understrege at bristede forventninger starter med selve rådgivningen, og vil for mange bygherre være afgørende for at indlede et energispareprojekt/energirenoering og må derfor veje tungt i en klagesag. Det må være sådan at bygherren bliver rimeligt kompenseret med enten afhjælpning, der sikrer de stillede forventninger, eller en økonomisk kompensation.
- Der bør laves et beskyttet bomærke a la Byg Garanti ordningen, så det tydeligt fremgår at aktøren er akkrediteret til at agere som GA.

Vi foreslår derfor at det overvejes hvordan man i selve loven eller i forarbejderne kan understøtte etableringen af både garantiordning og klageadgang.

Vedr. §24 g, Stk. 1 om hvilke ydelser, den grønne aktør kan udbyde

- Konstruktørforeningen er enig i og støtter at punkterne 1)-3) er den grønne aktørs primære ydelser
- Der bør helt klart udformes en standard ydelsesbeskrivelse som fx ABR, men meget gerne udformet så den er tilpasset/udformet helt specifikt til dette område. Kan evt. laves som et tillæg til ABR (jf. de almene bemærkninger til §24 g, Stk. 4)
- Uanset kontraktforhold må det være sådan at ansvaret for hele projektet påhviler GA, og det er GA der entydigt står til ansvar over for bygherren og myndigheder idet det er GA der oppebærer certificeringen (eller hvilken ordningen det ender med at blive). Det vil sige at GA har ansvaret for udførelsen af byggearbejder, og skal godkendes af GA ved afleveringen. Dette skal også gælde ved deling af projektet mellem rådgivningen og udførelsen.
- GA har ansvar for at bygherren oplyses om alle konsekvenser i forbindelse med energiforbedringerne, for ud over økonomien, skal de indeklimatekniske, konstruktive og arkitektoniske konsekvenser belyses så indgående at bygherrens beslutninger basseres på et fuldt oplyst grundlag. Det må være sådan at en bygherre får den hele og fulde indsigt i projektet, således at der ikke kommer "overraskelser eller uforudsete udgifter"

- GA skal sikre at alle myndighedskrav der kan påvirke udfaldet af analysen er afklaret inden de egentlige byggearbejder aftales/udbydes/påbegyndes.
- Såfremt at der også bliver tale om egentlig entreprenørarbejde, så skal entreprisekontrakten ligeledes tilpasses dette område og også med reference til ABR for Arbejdsmiljøydelse fra FRI. Desuden skal en entreprisekontrakt tage afsæt i den rådgivning der foreligger som beslutningsgrundlag, og samtidig udarbejdes med klar reference til AB92. Såfremt der er tale om et totalentreprise forhold, så skal den indeholde præcis de samme standardbeskrivelser.
- Det bør i forbindelse med kortlægningen og projektet være obligatorisk at ejendomme som ikke har et energimærke, sikres et sådant i forbindelse med processen med en aftalt rådgivning/energirenovering. Idet hele processen under et jo under alle omstændigheder kommer til at berøre de samme punkter som energirapporten, så derfor er det naturligt at afslutte med energimærket.

Forslaget om energimærkning i forbindelse med kortlægning og det gennemførte energispareprojekt kan måske indebære en ændring af lovteksten. Bortset herfra kan vores bemærkninger om ansvar, ydelsesbeskrivelse og sammenhæng med ABR måske bidrage til lovbemærkningerne og/eller betænkningen.

Vedr. §24 g, Stk. 4 om blandt andet datagrundlag og beregningsmetode

- Det er vigtigt at de beregningsprogrammer, der anvendes, og de bagved liggende datasæt er så transparente at de uanset it-system udviser samme resultat af beregningerne, og at de præsenteres på en sammenlignelig form. Datasæt skal forelægges i et fællesformat således at data uden videre kan overføres til et hvilket program der måtte ønskes anvendt. Det vil sige at der skal opstilles regneregler som er entydige, fx som det gælder ved beregning af energirammen for en ejendom.
- Af hensyn til validiteten af den opstillede beregning for en energibesparelse, så er det vigtigt at der opstilles grænser for den afvigelse man som bygherre oplever i den efterfølgende drift situation. Det må være sådan at der kan stoles på den forventede effekt, som GA oplyser/beregner. Dette for at imødegå en "overbuds"-situation i en priskonkurrence mellem forskellige aktører. Altså skal et projekt ikke kunne sælges på en overdrevet forventning om bygherrens mulige gevinst.

En tydeliggørelse af krav til datagrundlag m.v., som vi mener vil være vigtig at indarbejde.

Vedr. §24 h, stk. 2 om hvem der fastsætter regler for kontrolinstanser

- Teksten i afsnittet er temmelig svær at læse. Vil det være muligt eventuelt på forhånd afklare, hvem der skal kontrollere kontrolinstanser eller i det mindste forenkling formuleringen? Konstruktørforeningen har ingen præferencer for om man vælger den ene eller anden model, (jf. de almene bemærkninger afsnit 2.1.2 nederst)

Med venlig hilsen

Gert Johansen
Formand

Høringsvar fra Dansk Standard vedr.

Ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Dansk Standard (DS) værdsætter muligheden for at kommentere lovforslaget om fremme af energibesparelser i bygninger.

Præcisering af nøglebegreber

Vores væsentligste bemærkning vedrører formuleringen "godkendt, certificeret eller akkrediteret." Her ser DS behov for præcisering af lovteksten.

For at undgå begrebsforvirring bør loven klart definere, hvilke krav der stilles til de grønne aktørers kvalitetsstyringssystemer. De definitioner af godkendelse, certificering hhv. akkreditering, som normalt anvendes, både i Danmark og internationalt, kan skitseres på følgende måde:

Godkendelse

Myndighederne eller et af myndighederne godkendt organ godkender den grønne aktørs kvalitetsstyringssystem efter nærmere fastsatte kriterier, fx beskrevet i den kommende bekendtgørelse (Sikkerhedsstyrelsens SKS-ordning er et eksempel på sådan en godkendelsesordning).

Certificering

Myndighederne anbefaler eller kræver, at den grønne aktør opnår en certificering, fx efter ISO 9001 eller ISO 50001, foretaget af et ISO 17021-akkrediteret certificeringsorgan.

Akkreditering

Ved akkreditering forstås normalt en godkendelse af de procedurer og krav, som et certificeringsorgan (eller fx en uddannelsesinstitution) følger og stiller til det produkt eller den organisation (eller elev/student/kandidat), der søger at opnå certificering (eller diplom/grad). Derfor giver det ikke mening at kræve, at den grønne aktør selv skal have et akkrediteret kvalitetsstyringssystem.

Loven kan selvfølgelig godt kræve, at de grønne aktører blot skal opnå *enten* en godkendelse *eller* en certificering. Eller loven kan efterlade rum til, at KEBMIN efterfølgende, i forbindelse med formuleringen af den kommende bekendtgørelse, kan træffe beslutning om, hvilke krav der præcis skal stilles til de grønne aktørers kvalitetsstyringssystemer. Men DS anbefaler, at ordet "akkreditering" helt fjernes fra lovteksten, undtagen i en evt. beskrivelse af de krav, man stiller til de certificerende organer. I stedet foreslår vi formuleringer som den følgende:

Klima-, Energi og Bygningsministeren kan fastsætte krav om, at den grønne aktør etablerer et godkendt eller certificeret kvalitetsstyringssystem, herunder regler om kvalitetsstyringssystemets omfang, indhold, godkendelse og efterfølgende efterprøvning af gennemførelse og vedligeholdelse af kvalitetsstyringssystemet.

Internationale standarder skærper konkurrence og markedsadgang

I udmøntningen af loven, herunder formuleringen af den kommende bekendtgørelse, anbefaler DS, at KEBMIN overvejer mulighederne for at lade certificering efter en ISO-standard (fx ISO 9001 eller ISO 50001) være en gyldig måde for de grønne aktører at leve op til lovkravene på. Subsidiært, at formuleringen af kravene tager udgangspunkt i en international standard, hvortil der kan føjes evt. yderligere krav, som ministeren vurderer er essentielle (bør dog begrænses til et minimum). ISO-certificering anvendes allerede på en række andre områder som en mulighed for virksomhederne til at dokumentere compliance med lovgivning og regulering.

Anvendelsen af en internationalt anerkendt standard som krav til de grønne aktører medfører følgende fordele:

- Skærpet konkurrence på markedet for energirenoveringer, fordi mange udenlandske virksomheder allerede vil være certificeret efter den pågældende standard, og dermed lettere kan træde ind på det danske marked.
- Bedre internationale ekspansionsmuligheder for danske virksomheder, da deres danske godkendelse som grøn aktør samtidig giver dem et internationalt anerkendt kvalitetsstempel (uden at de behøver leve op til flere forskellige regelsæt og dokumentationsformer, som det vil være tilfældet, hvis man udvikler en national dansk godkendelsesordning uden kobling til de internationale standarder).
- Direkte udnyttelse af den internationale ekspertviden og best practice, som er formuleret i de internationale standarder, til gavn for de grønne aktørers produktivitet og konkurrencekraft.

Dansk Standards eksperter står naturligvis til rådighed for KEBMIN og ENS i det videre arbejde med lovtekst og bekendtgørelse.

Kontakt:

Ulrik Jørstad Gade
Public affairs-konsulent
ujg@ds.dk / 3996 6314 / 2683 2638

Energistyrelsen
Amaliegadde 44
1256 København K
Att.: Sezen Zeynep Celik

Danske Arkitektvirksomheder
Kristen Bernikows Gade 6, 3. sal
1105 København K

Tlf. 32 83 05 00
Fax 32 83 07 30
Bank 3001 – 6737 552

Info@danskeark.dk
www.danskeark.dk

Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Dato: 2013-08-09

Tak for den fremsendte høring af forslaget til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

1/3
Journalnr.: 100
Ref.: CL/mk

Danske Arkitektvirksomheder påskønner at der i forbindelse med vækstplanen lægges vægt på at fremme energirenovering af private boliger. Formålet er prisværdigt. I den forbindelse vil vi gerne erindre om det netop afsluttede arbejde i Netværk for Energirenovering. Forslagene herfra bør inddrages i det videre arbejde med lovforslaget, som bør revideres inden det fremlægges for Folketinget. Lovforslaget risikerer i den nuværende form at resultere i en kostbar og uhensigtsmæssig bureaukratisering, som i værste fald kan ende med at være decideret kontraproduktiv. I det følgende præsenterer vi kort vore overvejelser – vi står gerne til rådighed med uddybende kommentarer såfremt det måtte ønskes.

Private enfamiliehuse er et vanskeligt segment i forhold til byggeprojekter og erfaringerne er at det ofte er svært i praksis at få private husejere til at investere i energirenovering. Et problem som forstærkes af at den finansielle sektor efter finanskrisen har skærpet sine kreditvurderinger så meget at selv velbegrundede projekter kan have svært ved at finde finansiering.

Det væsentligste problem med lovforslaget i dets nuværende form er at det lægger op til skabelsen af et nyt system for ydelser, samarbejdsformer og aftalesystemer som allerede findes. Et system som risikerer at blive tungt, kostbart og kompliceret uden at bane vej for flere private energirenoveringer. Lovforslaget lægger endvidere op til at "den grønne aktør" skal kunne være rådgiver og udførende på en gang. Skellet mellem rådgivende og udførende virksomheder er centralt for hele aftalesystemet i byggeriet. Som i øvrigt ikke er lovfreguleret men aftalebaseret. Lovforslagets bemærkning om at "de grønne

aktører vil være underlagt gældende lovgivning om rådgiveransvar og entrepriseretlige forhold" er således vildledende. Der er derfor mange gode grunde til at opretholde skellet mellem rådgivere og udførende – ikke mindst af hensyn til private bygherrer. Skulle en rådgivende virksomhed – mod forventning – påtage sig også at stå for udførelse af et renoveringsprojekt vil virksomheden ikke længere være dækket af den professionelle rådgiveransvarsforsikring. En rådgiver der skriver under på en aftale på bygherrens vegne vil ikke længere være uvildig, hvilket får som konsekvens at rådgiveransvarsforsikringen ikke længere dækker.

Der er til gengæld gode grunde til at finde måder at fremme private husejeres brug af kvalificeret rådgivning. Danske Arkitektvirksomheder foreslår at det i lovforslaget omtalte standarddokument kunne være et udvidet energimærke. Energimærkeordningen er veletableret men kan med fordel udbygges. Det kunne ske ved at udvide mærkerne til også at indeholde forslag og overslag over omkostninger til både vedligehold og energirenoveringer, da erfaringerne fra praksis klart viser at mange energirenoveringer kun vil være rentable hvis de gennemføres i sammenhæng med andre ombygninger.

Som et incitament til private boligejere til at øge deres brug af kvalificeret rådgivning, foreslår Danske Arkitektvirksomheder at BoligJobordningen udvides så husejere også kan få fradrag for rådgiverarbejde. Det vil bane vej for at private boligejere får udarbejdet velbegrundede og gennemarbejdede renoveringsforslag som kan bruges til kreditvurdering i den finansielle sektor.

Det vil være naturligt at skabe en stærk relation til Danske BoligArkitekter, der med sine knap 100 tilknyttede arkitekter beskæftiger sig med rådgivning af private boligejere i enfamiliehussegmentet. Danske BoligArkitekter er etableret af DANSKE ARK og Bolius og har fra starten markeret et stærkt energifokus ved – ud over erfaring - at kræve at alle rådgivere skal gennemføre og bestå et fire-dages kursus om energibesparelse, udbudt af Videncenter for Energibesparelser i Boliger. Ordningen bygger bro mellem rådgivere og boligejere via en markant hjemmeside med inspiration fra gennemførte projekter, hvor der også er transparens om projekternes omkostninger. Siden lanceringen i januar 2013 er den kommet godt fra start.

Et udvidet energimærke vil kunne klargøre om en given bolig, ud fra en energibetragtning, har brug for et lille eller et stort projekt. Et stort projekt er et projekt hvor en bolig kun kan energirenoveres rentabelt, hvis det sker som en del af en større ombygning, der også på andre måder tilfører ejendommen værdi. Et lille projekt er et projekt hvor det er rentabelt at udskifte enkelte bygningsdele eller installationer i en bolig. Store projekter kræver projektering leveret af kvalificerede rådgivere, mens små projekter med fordel kan kontraheres uden videre hos relevante udførende virksomheder (et tømrerfirma til udskiftning af vinduer, et installationsfirma til at skifte varmeanlægget osv.)

Danske Arkitektvirksomheder tilbyder sine medlemmer et kvalitetsledelsessystem, baseret på ISO 9001 og tilpasset arkitekturrådgivning. Mange bygherrer stiller krav om dokumentation af en rådgivervirksomheds kvalitetsledelsessystem i forbindelse med udbud. Systemet er ikke baseret på 3-parts-verificering hos de enkelte virksomheder og Danske Arkitektvirksomheder vil advare mod at kræve 3-parts-verificering når det gælder rådgivervirksomheder, der skal kunne håndtere små projekter for private boligejere, da det vil blive alt for kostbart.

Vi vil også gøre opmærksom på at der er afgørende, kvalitative forskelle på kvalitetsledelse i rådgivervirksomheder og i udførende virksomheder. De kvalitetsledelsessystemer man kender fra VE-montører og ventilationsfirmaer kan ikke udbygges på en måde der vil sætte udførende virksomheder i stand til at levere projekterings- og rådgiverydelser indenfor energirenovering og indeklima. Et forsøg på at gøre dette risikerer blot at føre til forringelser over en bred front: De udførende virksomheder påføres nye byrder, boligejerne tilbydes rådgivning uden rådgiveransvarsforsikring på et fagligt uforsvarligt grundlag og rådgiverne får sværere ved at vinde forståelse for værdien af deres arbejde.

Lovændringen bør derfor tilrettelægges så den sigter målrettet på at øge boligejernes efterspørgsel efter sammenhængende og velgennemtænkte energirenoveringsprojekter. Projekter som bringer de eksisterende aktører i spil på deres respektive kompetenceområder, med respekt for veletablerede aftalesystemer, uden at medføre nye administrative byrder.

Med venlig hilsen

Christian Lerche
Direktør

Sezen Zeynep Celik
Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K
anvend@ens.dk; szc@ens.dk

30.07.2013
Dokumentnr.: 274260

Høring over forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Dansk Byggeri takker for invitationen til at afgive høringssvar i forbindelse med udmøntningen af den politiske aftale om et dansk energisparekoncept, Grøn Boligkontrakt, som skal bidrage til at fremme energirenoveringer i private boliger.

Boligmassen udgør en stor del af det samlede danske energiforbrug, og målrettede initiativer inden for denne bygningsmasse har således en fuldstændig afgørende betydning i forhold til at nå den politiske målsætning på klima- og energiområdet. Derfor vil Dansk Byggeri gerne kvittere for de politiske aftaleparters konkrete udmøntning af initiativer på området.

Den grønne aktør

I lovforslaget formuleres det, at det er hensigten, at den grønne aktør godkendes, akkrediteres eller certificeres til at kunne levere alle ydelser inden for den Grønne Boligkontraktordning. Det bliver endvidere beskrevet i punkt 2.2.2, at den grønne aktør skal kunne levere i hvert fald tre ydelser: kortlægning, tilbudsindhentning og projektstyring og kontraktudfyldelse af standarddokumentet.

Lovforslaget er ikke klart i forhold til, hvem der betragtes som den bærende part i Grøn Boligkontrakt, og hvilke kompetencer den grønne aktør skal besidde.

Dansk Byggeri anbefaler, at konceptet bygges op på nogle af de samarbejdsrelationer, der allerede findes mellem relevante virksomheder og husejere, fx. Håndværkere, installatører, rådgivere og arkitekter. Vi ser det som centralt for ordningen, at den er åben for flere typer af aktører. En godkendelsesordning skal ikke tage udgangspunkt i en særlig faggruppe, men den grønne aktørs evne til at samle trådene og præsentere helhedsløsninger for kunden. Dette kan eksempelvis gøres gennem krav til uddannelse, der giver den grønne aktør kompetencer i at samordne kompetencer fra andre parter, fx energiselskaber, pengeinstitutter, energikonsulenter, udførende bygge- eller installatørvirksomheder, rådgivende ingeniører og arkitekter.

Kontaktpunkter

Dansk Byggeri anbefaler, at konceptet bliver struktureret således, at der er to centrale indgange for boligejeren. Dette vil i praksis medføre, at den grønne aktør kan godkendes ud fra to forskellige funktioner og kompetencegrundlag, hhv. som rådgiver eller udførende entreprenør / håndværksvirksomhed.

- 1) *Rådgiver*: Boligejeren opsøger selv information om Grøn Boligkontrakt, fx. på baggrund af en informationskampagne. Her vil boligejeren på eget initiativ komme igennem en hurtig screening på Grøn Boligkontrakts hjemmeside, hvor boligejere med lille eller intet besparelspotentiale sorteres fra. Såfremt boligejerens potentiale vurderes som tilstrækkeligt, kan denne finde en oversigt over grønne aktører på hjemmesiden, og bede om at blive kontaktet af en rådgiver, der kan gennemføre en grundig kortlægning af boligen.
- 2) *Udførende entreprenør / håndværksvirksomhed*: Boligejeren ønsker arbejde udført på huset, og har i denne sammenhæng direkte kontakt med den udførende part, eksempelvis en håndværker, som skal klædes på til at rådgive boligejeren om Grøn Boligkontrakt, og gennemføre en kortlægning af boligen, evt. gennem samarbejde med én eller flere underleverandører.

Godkendelse

Dansk Byggeri støtter op om, at modellen for grønne aktører bliver en frivillig godkendelses- eller certificeringsordning – ikke en frivillig akkrediteringsordning.

Godkendelsen skal omfatte såvel energitekniske som forretnings- og procesmæssige kompetencer. Det skal dokumenteres, at den grønne aktør har en baggrund, der sætter vedkommende i stand til at udføre en sammenhængende plan over energiforbedrende tiltag på tværs af klimaskærms- og installationsforbedringer, vurdering af besparelspotentiale samt udarbejdelse af en samlet plan for energiforbedring, der også tager højde for såvel den eksisterende og fremtidige energiforsyningsformer.

Dansk Byggeri støtter op om lovforslagets punkt 2.3.2, hvor der lægges op til, at en godkendelsesordning for kontrolinstanser for grønne aktører kan indrettes på en sådan måde, at virksomheder, der i forvejen arbejder med dette område, kan bygge ovenpå det arbejde, de allerede har lavet med opbygning og godkendelse eller akkreditering af deres kvalitetsstyringssystem.

Vi ser det som afgørende for at skabe en kvalificeret udbudsside, at der vælges en model, som ikke er for omkostningsfuld eller ressourcekrævende, hvorfor ordningen bør bygges videre på allerede anerkendte kompetencer, herunder fx energivejlederuddannelsen.

I regi af energivejlederuddannelsen er der i tæt samarbejde med teknologisk Institut og Videncenter for energibesparelser i bygninger gennemført tre dages kurser for udførende og rådgivere der har ønsket at få kompetencer i forhold til at kunne foretage en tværfaglig vurdering af en bygnings energispare potentiale. Der er indtil dato uddannet knap 2500 energivejledere. Yderligere godt 100 energivejledere har suppleret deres kompetencer med et overbygningskursus på tre dage, der primært sigter på energiforbedringer af større bygninger.

Uddannelse

Det fremgår ikke af lovforslaget, hvilke uddannelseskrav der forventes stillet til de enkelte aktører. Dansk Byggeri vil understrege nødvendigheden af, at man uddanner allerede eksisterende kontaktpunkter for boligejerne til grønne aktører – fx håndværkere. Dette er et centralt element for at sikre en høj effekt af ordningen.

I denne sammenhæng ser vi det som en oplagt mulighed, at der tages udgangspunkt i de næsten 2500 energivejledere, som er uddannet til at kombinere deres bygnings- eller installationstekniske viden med nye løsningsmuligheder inden for energieffektivisering og -besparelser. Energiejlederne er oplagte aktører at bygge videre på i forhold til at oprette et marked med grønne aktører hurtigst muligt. Denne gruppe kan med supplerende uddannel-

se om blandt andet standarddokumentation, dokumenter til pengeinstitutter om lånemuligheder og salg hurtigt opkvalificeres.

Udformning af kortlægning

Dansk Byggeri anbefaler, at kortlægningen deles op i to led:

- 1) En indledende online screening, hvor boliger med intet eller lille potentiale for energibesparelser hurtigt og med lille ressourceforbrug kan sorteres fra. Denne screening kan tage afsæt i data om en bygnings samlede aktuelle energiforbrug.
- 2) En energikortlægning, hvor den grønne aktør i forbindelse med Grøn Boligkontrakt gennemfører en kortlægning af huset med udgangspunkt i eksisterende viden om bygningen. Kortlægning bør indeholde:
  - En økonomisk prioritering af forskellige energibesparende initiativer
  - Et forslag til tidsplan for implementering / gennemførelse
  - Indarbejdelse af eventuelt energimærke og tilstandsrapport
  - Vurdering af eksisterende og fremtidige muligheder for energiforsyning

Dansk Byggeri ser det som uhensigtsmæssigt, hvis der stilles krav til, at kortlægningen af en boligs energibesparelsemuligheder bindes op på krav om energimærkning af den pågældende bolig. Dette vil fordyre og besværliggøre konceptet for boligejeren, og således reducere effekten af Grøn Boligkontrakt. I det omfang der forefindes et energimærke for en ejendom skal dette naturligvis indgå som grundlag for udarbejdelse af en plan for energiforbedring.

I forlængelse af et initiativ til Grøn Boligkontrakt bør der iværksættes en tiltrængt modernisering af energimærket, således at energimærket fremadrettet i højere grad anviser en sammenhængende plan for energiforbedring af en bolig, herunder tager afsæt i nuværende og fremtidige energiforsyningsformer. Derved vil energimærkerne fremadrettet kunne understøtte ambitionerne om energieffektivisering af boligmassen og energimærkerne vil på sigt i stigende omfang kunne indgå som vidensgrundlag for Grøn Boligkontrakt.

Kontrol

Som udgangspunkt anbefaler Dansk byggeri at en ordning for Grønne Aktører opbygges som en godkendelsesordning baseret på fx gennemført uddannelse / opnåede og dokumenterede kompetencer – dette ud fra et ønske om at reducere omkostningerne for ordningen.

Alternativt anbefales det, at tredjepartskontrol skal gennemføres af en eller flere af Energi styrelsen eller Erhvervs- og Vækstministeriet udpeget kontrolinstanser med henvisning til erfaringerne fra autorisationsordningerne, som de administreres af Sikkerhedsstyrelsen (autorisationsordningerne for el, vvs og kloak).

Dansk Byggeri kan ikke anbefale en akkrediteringsordning, der vil fordyre ordningen unødigt.

Administration

Den nuværende udformning af konceptet lægger op til en model, som risikerer at blive meget administrationstung for både husejeren og den grønne aktør. Processen er præget af omfattende papirarbejde, herunder kontrakt, kortlægningsrapport, prioriteringsplan, aftale, standarddokument og tilbud.

Dansk Byggeri gør opmærksom på denne problemstilling, der vil øge kompleksiteten og ressourceforbruget – særligt da konceptets baggrund netop er at skabe en samlet og overskuelig løsning for energirenovering. Det bør sikres, at omfanget af administration og dokumenter minimeres mest muligt.

Dansk Byggeri tilbyder at indgå i dialog omkring løsninger på denne problemstilling. Eksempelvis kan der hentes inspiration fra energivejlederruddannelsen, hvor der er skabt en opera-

tionel og nem tilgængelig model for beregning og dokumentation af energibesparelser via Be10, der baserer sig på eksisterende dokumenter.

I forhold til aftaledokumenter bør eksempelvis AB-Forbruger med tilhørende standardaftaledokumenter benyttes i videst muligt omfang med henblik på at reducere omkostningerne og skabe maksimal sikkerhed og tryghed omkring aftaleelementerne i ordningen.

Markedsføring

Grøn Boligkontrakts udbredelse og effekt vil være bundet op på, i hvilken grad man lykkes med at nå bredt ud med information hos alle led i processen fra grønne aktører over finansieringsinstitutter til boligejere.

Dansk Byggeri ser det som centralt, at der både fokuseres på at skabe udbud og efterspørgsel. En analyse fra Dansk Byggeri viser senest, at kun 10 procent af danske boligejere vurderer, at deres bolig er i energimæssig dårlig stand, og således har brug for energiforbedringer. Denne "selvvurdering" står i skærende kontrast til en analyse af energimærkerne, der viser at knap 50 pct. Af boligerne har et ringe eller dårligt energimærke.

Samtidig viser vores erfaringer fra konceptet OneStop Energi, at boligejerne ikke "står i kø" for at få foretaget en screening af deres boligs energiforbrug med henblik på at gennemføre energiforbedringer i boligen.

Tilsvarende er der i det samme koncept indhøstet erfaringer i forhold til de udførende virksomheders kompetencer og håndtering af opsøgende salg eller mersalg – et område der bør sættes fokus på i forbindelse med udvikling af konceptet for Grøn Boligkontrakt.

Der er således viden- og informationshuller på begge sider af markedet, som skal styrkes med henblik på at give et initiativ som Grøn Boligkontrakt succes.

Dansk Byggeri anbefaler, at der inddrages professionelle markedsføringskompetencer og erfaringer fra lignende kampagner, Fx. A-pumpekampagnen, hvor både udbuds- og efterspørgselssiden inddrages.

Samlet set ser Dansk Byggeri perspektiver og muligheder i initiativet til Grøn Boligkontrakt, og vi vil meget gerne bidrage med den viden og erfaring, vi har indhøstet i forbindelse med såvel udvikling af energivejlederuddannelsen som arbejdet med udviklingsprojektet One-Stop Energi. Dansk Byggeri stiller sig positivt til rådighed for den videre udviklings- og implementeringsproces.

Venlig hilsen

Mieke Bak Rasmussen
Dansk Byggeri

Energistyrelsen
Att.: Sezen Zeynep Celik
Amaliegade 44
1256 København K

Dansk Industri
Confederation of Danish Industry

Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

DI takker for den fremsendte høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

DI påskønner, at der i forbindelse med vækstplanen lægges vægt på, hvorledes energirenoveringer af private boliger kan fremmes. DI har således også deltaget aktivt i det arbejde, som Energistyrelsen har iværksat med henblik på at etablere konceptet *Grøn Boligkontrakt*.

Principielt har DI med tilfredshed noteret, at der lægges op til, at ordningen bliver frivillig og har samtidig forståelse for, at ministeren skal have de nødvendige hjemmelsbestemmelser.

For DI er det afgørende, at konceptet bliver attraktivt for boligejerne, og at det samtidig kan danne grundlag for holdbare, markedsbaserede forretningsmodeller for byggesektorens aktører. I modsat fald kan det ikke forventes, at konceptet bliver succesfuldt.

Det hidtidige resultat af arbejdet i Energistyrelsen har imidlertid afsløret, at det er forbundet med betydelige udfordringer at udvikle og etablere et koncept, der på én gang er attraktivt (navnlig økonomisk) for boligejerne og for de aktører (pengeinstitutter, håndværkere, rådgivere etc.), som skal etablere og drive forretning med konceptet. Det er f.eks. fortsat uklart hvilket uddannelsesniveau og hvilke kompetencer, en certificering skal baseres på, og dermed hvilke aktører ordningen primært henvender sig til.

DI finder det uhensigtsmæssigt, at der i § 24 g oplystes en række specifikt beskrevne ydelser - herunder eksempelvis udfyldelse af standardkontrakt, anvendelse af særlige beregningsmetoder m.fl. - idet der stadig er betydelige usikkerheder om konceptets indhold.

DI foreslår i stedet, at der skabes mere klarhed om indholdet, så konceptet med *Grøn Boligkontrakt* bliver mere attraktivt for alle parter. Det bør bl.a. undersøges nærmere, om allerede eksisterende ordninger - som f.eks. det obligatoriske energimærke af bygninger - bedre kan anvendes. Ligeledes er det vigtigt, at krav til uddannelse bliver

tilstrækkeligt fleksible således, at virksomheder, der allerede har de fornødne kompetencer, ikke skal afholde omkostninger til nye kurser for at opnå en certificering.

Overordnet set bakker DI således op om det overordnede mål med ordningen - at styrke energirenoveringsindsatsen for boligejere. Det er imidlertid nødvendigt at præcisere, hvad konceptet skal omfatte, idet *Grøn Boligkontrakt* også skal være økonomisk attraktivt for både boligejere og byggesektorens aktører for at blive anvendt af målgruppen.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in cursive script, reading "Elly Kjems Hove".

Elly Kjems Hove
Underdirektør

BAT-kartellet

København, 12. august 2013

Høringssvar til forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

BAT-kartellet bakker fuldt og helt op om beslutningen om at indføre et dansk energisparekoncept kaldet Grøn Boligkontrakt. BAT er enige i, at det er nødvendigt at gennemføre initiativer til at fremme energirenovering af private boliger, da dette ikke sker i det ønskede tempo af sig selv.

BAT vil også gerne støtte det bagvedliggende ønske om at gøre energirenovering simpelt for den enkelte boligejer ved at tilbyde samlede pakkeløsninger, hvor en såkaldt "grøn aktør" har ansvaret for hele renoveringsprocessen.

Vi er enige i oprettelsen af en godkendelses- eller certificeringsordning for de grønne aktører, som ønsker at tilbyde disse samlede løsninger for energirenoveringer af private boliger under Grøn Boligkontraktordningen.

BAT finder det nødvendigt med en sådan godkendelse eller certificering for, at den grønne aktør kan dokumentere sine kompetencer på området og dermed garantere for den fagligt korrekte løsning af opgaven. Denne dokumentation er ligeledes afgørende for boligejeren, der ønsker at gøre brug af den grønne aktørs tilbud. Det er et aspekt af en mere simpel energirenoveringsproces, at boligejeren kan være sikker på en ensartet kvalificeret rådgivning samt at kvaliteten af det udførte arbejde er i orden. Især i lyset af, at der ikke er tiltænkt en egentlig klageinstans i Grøn Boligkontrakt. Desuden skal man naturligvis kunne fratages sin certificering, hvis man ikke lever op til kravene i de opgaver som man nhar ansvaret for.

I lyset af ovenstående er det ligeledes særdeles afgørende for troværdigheden af Grøn Boligkontrakt og for sikkerheden for kvaliteten af det udførte arbejde, at udførelsen af renoveringsopgaven løses af den godkendte/certificerede grønne aktør evt. i et konsortiesamarbejde med andre virksomheder, hvor alles kvalifikationer ligeledes skal dokumenteres, f.eks. i form af svendebrev kombineret med relevante kursusbeviser.

BAT er stærkt imod tanken om, at den grønne aktør kan udlicitere renoveringsopgaven til "arme-ben", vikarbureauer og andre tvivlsomme underentreprenører, som ikke indgår i et konsortiesamarbejde, hvorigennem der har fundet en godkendelse sted eller hvor virksomheden på anden måde er ansvarlig overfor boligejeren.

Den grønne aktør skal være forankret i en fast konsortiestruktur, som tilsammen kan løse hele renoveringsopgaven. Det kræver naturligvis vertikale samarbejder mellem konsortievirksomhederne under den grønne aktør, men det giver en særdeles ønskelig sikkerhed for, at det udførte arbejde også står mål med de besparelser, som rådgivningen lover!

I BAT ser vi den grønne aktør som en kolossal mulighed for virksomhederne indenfor byggeriet at markedsføre sig på overfor de private kunder, og hvor helhedsløsninger står i centrum for kundekontakten.

Det er på ingen måde en bureaukratisk tankegang der ligger bag, og ordningen kan ses som en videreudvikling af den model, som Dansk Byggeri og Bolius sammen introducerede for få måneder siden. Desuden kan man også se grøn aktør ordningen i samme lys, som de netværksinitiativer Dansk Byggeri forestår blandt deres medlemmer, med det formål, at små og mellemstore virksomheder byder i samlet flok på større opgaver, end hvad de hver især ellers ville kunne magte.

Grøn aktør ordning kan blive ligeså stor en succes som branchen selv formår at gøre den til!

Desuden vil denne type forpligtigende vertikale konsortiemodeller have en selvstændig positiv effekt på produktivitet og kvalitet.

BAT ser frem til at drøfte denne problemstilling i det kommende arbejde i arbejdsgrupperne i Energistyrelsen såvel som de øvrige elementer i Grøn Boligkontrakt indenfor rammerne af lovforslaget.

I disse drøftelser ser vi ligeledes frem til at finde finansieringsforslag til de boligejere som ikke har mulighed for at låne til deres energirenovering i bank eller realkreditinstitut. Denne gruppe boligejere har indtil videre ikke været diskuteret i arbejdet i Energistyrelsen, men er i vores optik en meget central målgruppe, der ikke vil kunne energirenovere uden denne finansieringsmulighed.

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K
Pr. e-mail til:
anvend@ens.dk
szc@ens.dk

Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Realkreditforeningen har modtaget ovennævnte høring med anmodning om eventuelle bemærkninger til udkastet senest 12. august 2013.

Vi noterer os at initiativet er en del af udmøntningen af aftalen om Grøn Boligkontrakt, der skal bidrage til fremme af energirenovering af private boliger. Udkastet giver for en enkelt af forslagetets bestanddele anledning til visse overordnede bemærkninger fra Realkreditforeningens side.

Forslaget kan i store træk ses som en videreudvikling af hensigten med det vi i dag kender fra ”energimærkning” af ejendomme i forbindelse med salg – et sigte som Realkreditforeningen overordnet bifalder.

Ordningen sigter på, at private kan få en autoriseret og certificeret virksomhed – en Grøn Aktør - til at hjælpe sig med en samlet ydelse i form af rådgivning og udførelse i forbindelse med en eventuel energirenovering af ejendommen, herunder pris på investeringen og størrelsen af en besparelse, hvis investeringen gennemføres.

Ordningen peger IKKE eksplicit på, at energiforbedringerne af den enkelte ejendom medfører en værdistigning. Indirekte tilsigter ordningen, og heri ligger incitamentet formentlig for den enkelte boligejer, at ejendommens værdi øges i takt med at udgifter til forbrug af energi (og dermed energi – og miljøbelastning) kan reduceres og at nogle ejendomme kan opklassificeres fra en lavere kategori til en højere og bedre klassificering, hvis der fortages visse energiforbedringer af ejendommen.

Set fra realkreditens side er det et faktum, at ejendomme med et lavere energiforbrug alt andet lige er mere omsættelige end tilsvarende ejendomme med højere energiforbrug i området – lige som en realiseret energibesparelse alt andet lige medfører en samlet lavere boligudgift. Dette udtalt set i en sammenhæng med andre sammenlignelige ejendomme i samme geografiske område.

Man kan derimod ikke på forhånd sige, at en værdiansættelse af ejendommen nødvendigvis stiger som følge af, eller i takt med, investeringen i energibesparende forbedringer. Det skal her bemærkes, at de ændringer på bygningen som skal give energiforbedringen ikke må være skæmmende for

12. august 2013

Finanssektorens Hus
Amaliegade 7
1256 København K

Telefon 3336 1311
Fax 3393 0260

mail@realkreditforeningen.dk
www.realkreditforeningen.dk

Journalnr. 263/04
Dok. nr. 507433-v1

ejendommens udseende - her tænkes fx. på solceller ”plastret til” på en murmestervilla, eller andre tiltag som ikke falder naturligt ind i ejendommen byggestil. Ligeledes må forbedringer være tilpasset bygningen i forhold til dens funktionalitet og holdbarhed. Fx er ikke alle tage – og tagmaterialer - er lige egnede til at fungere sammen med solcelleanlæg, og de belastninger som montering heraf påfører taget.

Det fremgår af lovforslaget om udfyldelse af et standarddokument til fremlæggelse for finansieringsinstitut i forbindelse med behandling af lånesagen i forbindelse med renoveringsarbejder runder punkt 1.3.1.1, at lånevurderingen lattes, og at henvendelsen til finansieringsinstituttet gøres lettere for boligejeren.

Såfremt forventningen til værdien af dette dokument er, at det vil lette overblikket over de påtænkte tiltag, deres pris og forventede effekt hos finansieringsinstituttet, og herunder realkreditinstitutterne, så er vi enige i at det tjener til hurtigere at skabe overblik at sagerne fremstilles i den samme skabelon.

Vi ønsker imidlertid at advare imod, at der med forslaget skabes forventninger til en (generel) stigning i værdiansættelsen af ejendommen som belåningsgrundlag, som vi ikke kan opfylde. I forbindelse med værdiansættelsen anvendes som udgangspunkt alene markedets efterspørgsel efter ejendomme af tilsvarende type, størrelse, stand og beliggenhed i samme geografiske område. Her ses store regionale forskelle på, hvilken værdi en renovering, og herunder en renovering hvori indgår energioptimering, vurderes at tilføre ejendommen i forhold til værdien før renoveringen, eller i forhold til i øvrigt sammenlignelige ejendomme uden energioptimering/renovering.

Hver ejendom værdiansættes med dette afsæt samlet og konkret i forbindelse med den almindelige kreditvurdering der skal finde sted ved alle långivninger.

Det er her vigtigt at understrege, at kunderne fortsat vil blive målt på baggrund af en individuel kreditvurdering. Det kan bestemt ikke udelukkes, at en vedvarende besparelse kan indgå i kundens budgetlægning og dermed have en gunstig påvirkning af rådighedsbeløb m.v. men det er en konkret vurdering.

***

Realkreditforeningens medlemmer vil tage godt imod initiativer, der kan medvirke til at højne den energimæssige tilstand for boligmassen. I dette øjemed ser vi positivt på mulighederne for en nemmere adgang til at vedligeholde og forbedre ejendommens energimæssige status, som de præsenteres i nærværende initiativ. En ordning der skaber et gennearbejdet beslutningsgrundlag er i denne forbindelse også et positivt træk.

Den væsentligste faktor i forbindelse med at inddrage standarddokumentet aktivt i realkreditens værdiansættelse er imidlertid, at den dokumentation og de underliggende forudsætninger, der fremlægges for energioptimeringsindsatsens omkostninger og samlede virkningsgrad er holdbar, og standardiseret. Dette synspunkt er tidligere fremført fra vor side under arbejdet i Energinetværket, men fremføres desuagtet igen her.

Side 3

Vi stiller os naturligvis fortsat gerne til rådighed for en uddybelse af vore synspunkter, på baggrund af vore medlemmers kompetencer på området for finansiering af fast ejendom på markedsvilkår.

Journalnr. 263/04

Dok. nr. 507433-v1

Med venlig hilsen

Trineke Borch Jacobsen

Direkte +4533701115

tbj@realkreditforeningen.dk

Energistyrelsen

Sendt til email anvend@ens.dk og szc@ens.dk

12. august 2013

Høringssvar vedr. forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Tak for det fremsendte materiale vedrørende ovennævnte høring.

BfBE er grundlæggende enig i tanken om at fremme energirenoveringen af private boliger ved at gøre det enklere at gennemføre energirenoveringen.

Vi har i forslaget særligt glædet os over intentionen om at basere energirenoveringen af boligerne på egentlig viden om de mest hensigtsmæssige projekter i den enkelte ejendom. Dermed vil en grøn aktør-ordning være med til at mindske spildet af ressourcer på forkerte energirenoveringsprojekter.

BfBE har følgende kommentarer til forslagens hovedpunkter:

Godkendelsesordning m.v. for grønne aktør-virksomheder

Vi er enige i behovet for at stille krav til de grønne aktør-virksomheder. Samtidig glæder vi os over lovforslagets bemærkninger om vigtigheden af, at godkendelsen skal koordineres med eksisterende certificerings- og godkendelsesordninger.

Der er ikke lagt op til særligt tydelige incitamenter til at benytte grøn aktør-ordningen. Ordningen kommer derfor til at fungere på markedsvilkår, og her er det vigtigt at holde økonomiske og administrative byrder på et lavt niveau – f.eks. ved at benytte de eksisterende certificerings- og godkendelsesordninger.

Konkret er nævnt energikonsulenternes og VE-montørernes og –installatørernes ordninger, som bygger på principperne i internationale kvalitetsstandarder. Energikonsulenterne har fungeret i en certificeret ordning længe nok til, at denne model har vist sig praktisk mulig. Vi er naturligvis helt enige i tanken om, at disse certifikater og godkendelser skal kunne udbygges til også at rumme kravene til grønne aktør-virksomheder.

Vi er betænkelige ved at vælge en ren akkrediteret model, fordi den indebærer en fare for omfattende bureaukrati og høje omkostninger for virksomhederne, mens akkrediteret certificering eller en godkendelsesmodel kan være gode løsninger – eventuelt som en valgmulighed for aktørerne.

Dog bør man ved valget af en akkrediteret certificeringsmodel være opmærksom på behovet for hurtigt at skabe et stort nok marked til, at en certificeringsvirksomhed vil investere i at blive akkrediteret.

De grønne aktørers ydelser

En grøn aktør skal være kontaktpunkt for forbrugeren og kunne levere den samlede palette af ydelser fra rådgivning over tilbudsindhentning og projektstyring til udfyldelse af standarddokument, sådan som det er beskrevet i bemærkningerne til forslaget.

For god ordens skyld vil vi gerne pege på, at kravene til de grønne aktører ikke bør stilles på en måde, så samtlige kompetencer skal være *in house*, men at den grønne aktør snarere skal fungere som hovedentreprenør på opgaven, sådan som vi også mener at kunne læse ud af høringsmaterialet.

Grunden er dels, at vi dermed åbner for betydeligt flere potentielle grønne aktører, dels at vi dermed kan undgå et muligt uvildighedsproblem ved at levere rådgivning, udførelse og eventuel opfølgning fra samme virksomhed.

Den grønne aktør kan således enten være en rådgiver eller en udførende virksomhed, men skal via et netværk af underleverandører kunne levere den samlede ydelse i konceptet. Dermed bliver det den grønne aktørs ansvar at sikre, at eventuelle underleverandører lever op til de kvalitetskrav, der indbygges i ordningen.

Særligt om rådgivningen

Det er ingen hemmelighed, at vi i BfBE har interesseret os særligt for rådgivningselementet, som er vores medlemmers eventuelle faglige ydelse ind i en grøn aktør-ordning.

Energimærkningsordningen er født og tænkt til netop at udfylde behovet for viden og rådgivning i den type projekter, grøn aktør-ordningen kommer til at omfatte. Det vil sige uvildig rådgivning om ejendommens energimæssige tilstand og renoveringspotentiale på et højt fagligt niveau, så husejeren kan foretage en kvalificeret energirenovering af sin ejendom.

Energimærkningsordningen og måske især selve energimærket kan godt blive endnu bedre, så det opfylder sin rolle mere effektivt. Det drejer sig bl.a. om kommunikationen til husejerne og om formidlingen af energisparemulighederne og de konkrete projekter.

Vi finder det vigtigt, at vi benytter denne lejlighed til at udnytte energimærkerne ved at gøre dem til et omdrejningspunkt i rådgivningselementet og eventuelt ved samme lejlighed se på, om energimærkerne kan gøres yderligere operationelle for forbrugere og grønne aktører. Det vil her være nærliggende også at se på, om man i energimærkerne tydeligere kan prioritere projekterne og gøre mere ud af deres økonomi og rentabilitet.

Vi bidrager gerne med hurtige og helt konkrete forslag til, hvordan energimærket kan tilpasses grøn aktør-ordningen.

Med venlig hilsen

Torben Kaas
Direktør

Energistyrelsen
Att. Sezen Zeynep Celik
Amaliegade 44
1256 København K

Glostrup d. 12/8-2013

Høringsvar vedr. forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger (hjemmel til at indføre grøn boligkontrakt)

Energiforum Danmark takker for lejligheden til at kommentere ovennævnte ændringsforslag.

Energiforum Danmark har kun en enkelt kommentar til selve lovteksten, men derimod en række kommentarer til selve grøn boligkontraktkonceptet.

Grøn boligkontraktkonceptet er inspireret af den britiske "green deal-ordning", hvor et certificeret energieftersyn, udført af en grøn aktør, giver boligejerne adgang til favorable finansieringsmuligheder og rådgiver boligejeren om hvordan han/hun bedst gennemfører energiforbedringer. Den danske udgave er, som den beskrives lige nu, uden et finansieringselement og består af et certificeret energieftersyn, mulighed for at tilkøbe projektstyring og et dokument bankerne kan bruge i forbindelse med deres kreditvurdering af et eventuelt renoveringsprojekt.

Denne beskrivelse rejser en række spørgsmål:

Konceptets præmis er, at der er efterspørgsel efter kvalificeret rådgivning og udførelse af energibesparelser i en bolig, som ikke efterkommes i dag. For at efterkomme dette behov, skal der uddannes/certificeres særlige grønne aktører med særlige kompetencer inden for energirenovering. I lovforslagets bemærkninger tales der om rådgivning på et niveau med energimærkningen eller lign., det vil sige en ydelse til en pris på ca. 5-10.000 kr., alt efter hvor stor en del af pakken boligejeren ønsker at købe. Til den pris er ydelsen kun relevant for folk med mere gennemgribende renoveringsplaner. Det bliver ikke en ydelse, man køber for at "finde ud af, om der er noget der kan betale sig". Det bliver heller ikke en ydelse man efterspørger, hvis man kun har et enkelt tiltag i tankerne, f.eks. udskiftning af vinduer eller hulmursisolering. Det bliver alt i alt et tiltag der gør det lettere for dem der allerede har planer om renovering, og kun i begrænset omfang et tiltag, der får flere til at overveje energirenovering.

Set i det lys er det vigtigt at vurdere, om man får nok effekt ud af de i alt 50 mio. kr. der er afsat til ordningen i perioden 2013-15. Det bør også overvejes hvordan man sikrer kvalificeret rådgivning til boligejere med mindre ambitiøse renoveringsbehov. Skal der f.eks. være flere typer af grønne aktører og rådgivning på flere ambitionsniveauer, således at ordningen sigter bredere?

Derudover bør man overveje, om produktet "grøn boligkontrakt" kan opnå en efterspørgsel, der modsvarer det besvær og de omkostninger de grønne aktører vil have med at blive godkendt/certificeret. Sporene fra ventilationseftersynsordningen skræmmer og her er der endda tale om en lovpligtig ordning.

I Energiforum Danmark er det ikke vores erfaring, at efterspørgslen efter energirådgivning på dette prisniveau er særlig stor. De virksomheder der har forsøgt sig med den type ydelser på kommerciel basis, er ikke blevet fede på den konto. Derfor bør det nøje overvejes, om ordningen kan tilføjes elementer af tilskud, belønning, finansiering, rabat eller lign., som giver boligejerne et yderligere incitament til at bruge ordningen.

Endvidere mener Energiforum Danmark at betegnelsen "grøn aktør" er uheldig. For det første er det en meget bred betegnelse, der forholder sig til en meget specifik grøn aktivitet (rådgivning inden for energirenovering). Betegnelsen er misvisende og signalerer alt fra Danmarks Naturfredning til træpilleleverandører. For det andet er der mange organisationer, herunder Energiforum Danmark, der betegner sig som grønne aktører, og som nødtigt vil ekskluderes fra at bruge denne betegnelse, fordi vi ikke er godkendt til at rådgive om energirenovering.

Endelig er der i forhold til energimærkningsordningen et dilemma. Behovet for at etablere en kvalificeret rådgivning om energirenovering er en erkendelse af, at energimærkningen ikke kan bruges til dette formål. Spørgsmålet er om energimærkningen kan eller skal være en del af konceptet? På den ene side virker det som spild af penge hvis en husejer, der er i gang med ejerskifte, både skal have et grøn-boligkontrakt-eftersyn og et energimærke. På den anden side fordyrer det ydelsen for boligejere, der ikke har et gyldigt mærke, hvis ydelsen forudsætter et energimærke. Energiforum Danmark anbefaler, at man nøje analyserer hvorfor energimærket er utilstrækkeligt til formålet. Er det fordi der er behov for en overbygning på de eksisterende beregninger eller er det fordi der er behov for en anden måde at beregne på? Svarene fra denne analyse bør få afgørende betydning for, i hvilket omfang grøn boligkontrakt kan bygge videre på energimærket.

Endelig bør man også være åben overfor, at andre beregningsmetoder eller værktøjer kan være mere velegnede til formålet. Her er en dialog med finansieringsinstitutterne især vigtig, hvis de skal kunne bruge et eventuelt slutdokument i deres arbejde.

Selve lovteksten er meget bredt formuleret, hvilket levner rum for at udvikle eller forandre konceptet sådan som det er beskrevet lige nu. Det finder Energiforum Danmark meget klogt, da den beskrevne løsning som nævnt rejser en række problemstillinger.

Det er f.eks. helt åbent om den grønne aktør skal godkendes, certificeres eller akkrediteres. Her vil Energiforum Danmark gerne anbefale en certificeringsløsning, der kan indpasses i virksomhedernes eksisterende kvalitetsledelsessystemer og advare mod en akkreditering som er en administrativt meget tungere løsning og som også er at skyde over målet i forhold til de behov for dokumentation, styring og kontrol der er.

Energiforum Danmark stiller sig gerne til rådighed for en uddybning af disse kommentarer.

Med venlig Hilsen

Dorte Nørregaard Larsen
Sekretariatsleder
Energiforum Danmark

Sezen Zeynep Celik

Fra: Barbara Westengaard <BWH@DE.DK>
Sendt: 12. august 2013 13:14
Til: Sezen Zeynep Celik
Emne: H.23-486 - Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger
Vedhæftede filer: Høringsbrev.pdf; Forslag til lov om ændring af fremme af energibesparelser i bygninger.pdf; Høringsliste.pdf
docId: http://ensiis/ensj09/DOK777822
SJ: -1

Dansk Ejendomsmæglerforening (DE) kvitterer hermed for modtagelsen af ovenstående høring.

DE skal indledningsvist bemærke, at foreningen er positivt stemt overfor lovforslaget. Foreningen skal dog knytte flg. bemærkninger hertil:

Indledningsvist anser foreningen at lovforslaget også burde omfatte erhvervsejendomme, idet disse ejendomme er ansvarlige for en stor del af energiforbruget i Danmark, og idet disse ejendomme (i vid udstrækning) også er underlagt energimærkningspligt.

DE forudsætter, at den grønne aktør vil være uafhængig af den virksomhed, som udarbejder energimærkningen, idet forbrugerne skal have sikkerhed for, at energimærkningen er udarbejdet på et fuldstændigt objektivt grundlag.

Det nævnes desuden, at ejendomsmæglerne skal være "kontaktpunkt". Hvad der nærmere ligger af ansvar og forpligtelser heri vil foreningen afvente at kommentere på, indtil dette er nærmere defineret. Foreningen skal dog allerede på nuværende tidspunkt bemærke, at foreningen ikke ønsker at blive pålagt yderligere obligatoriske opgaver eller ansvar. Herudover skal foreningen gøre opmærksom på, at det er ulovlig for en ejendomsmægler at bringe en energikonsulent i forslag overfor en sælger i forbindelse med udarbejdelse af energimærkning af ejendommen. Disse bestemmelser bør iagttages i forbindelse med ejendomsmægleres evt. kontakt til grønne aktører.

Med venlig hilsen

Barbara Westengaard-Hildinge
Dansk Ejendomsmæglerforening
Direkte tf.nr. 32 64 45 77

Fra: Sezen Zeynep Celik [<mailto:szc@ens.dk>]
Sendt: 28. juni 2013 16:44
Til: Sezen Zeynep Celik
Cc: Kåre Groes; Anvendelsessekr.
Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Til interessenterne på vedhæftede høringsliste.

Jeg vedhæfter hermed høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger med høringsbrev, høringsliste samt udkast til lovforslag.

Høringssvaret skal være modtaget senest mandag den 12. august 2013.

Med venlig hilsen

Sezen Zeynep Celik
Fuldmægtig, Cand. Jur.

Byggeri og energieffektivitet
Direkte tlf.: 3392 7291
E-post: szc@ens.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44, 1256 København K
Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Fra: jesper.lund.larsen@3f.dk
Sendt: 12. august 2013 13:49
Til: Anvendelsessekr.; Sezen Zeynep Celik
Cc: hoering@3f.dk
Emne: Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

docId: <http://ensiis/ensj09/DOK777853>
SJ: -1

Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

3F har modtaget ovennævnte høring og har følgende bemærkninger.

3F finder at oprettelsen af en godkendelses- eller certificeringsordning for de grønne aktører, som ønsker at tilbyde disse samlede løsninger for energirenoveringer af private boliger under Grøn Boligkontraktordningen, er vigtig og støtter derfor initiativ.

Vi finder det nødvendigt med en sådan godkendelse- eller certificeringsordning for, at den grønne aktør kan dokumentere sine kompetencer på området og dermed garantere for den fagligt korrekte løsning af opgaven. Denne dokumentation er ligeledes afgørende for boligejeren, der ønsker at gøre brug af den grønne aktørs tilbud. Det er et aspekt af en mere simpel energirenoveringsproces, at boligejeren kan være sikker på en ensartet kvalificeret rådgivning samt at kvaliteten af det udførte arbejde er i orden.

Vi finder at denne certificeringsordning bliver så bred om muligt så den også indeholder mulighed for at give råd og vejledning om andre områder som har forbindelse til energirenoveringen, det kan fx være grønne tage eller klimatilpasnings tiltag i private hjem.

I lyset af ovenstående er det ligeledes særdeles afgørende for troværdigheden af Grøn Boligkontrakt og for sikkerheden for kvaliteten af det udførte arbejde, at udførelsen af renoveringsopgaven løses af den godkendte/certificerede grønne aktør evt. i et konsortiesamarbejde med andre virksomheder, hvor alles kvalifikationer ligeledes skal dokumenteres, i form af relevante certificeringsbeviser.

3F finder det vigtigt at der også indgår en løbende opdatering af kravene til certificeringsordningen og til de medarbejdere der skal udfører opgaverne, således at det sikres at den der skal udfører opgaven altid kan foreslå den nyeste og dermed bedste løsning.

Erfaringerne fra krav til sprøjtecertifikatet, hvori der indgår et opfølgings krav, kan måske bruges til udformning af kravene til certificeringsordningen for grønne aktører.

Med venlig hilsen

Jesper Lund-Larsen
Miljø- og arbejdsmiljøpolitisk konsulent
Arbejdsmiljøpolitisk afdeling

Kampmannsgade 4
DK 1790 København V

Tlf. +45 88 92 10 12
Fax: +45 88 92 03 69
Mobil: +45 21 45 74 32

e-mail: jesper.lund.larsen@3f.dk

Web: www.grønnejob.dk

Web: www.3f.dk

P Tænk på miljøet før du printer

Til Energistyrelsen

Høringssvar til Forslag til lov om ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Københavns Kommune ser positivt på de muligheder, lovforslaget giver for boligejere til gennem den Grønne Boligkontraktordning at få adgang til en pakkeløsning ved at henvende sig ét sted. Desuden ser kommunen positivt på lovforslagets hensigt om også at sikre en vis kvalitet af ydelserne gennem godkendelsesordninger for virksomheder under Grøn Boligkontrakt-ordningen.

Københavns Kommune finder det dog vigtigt:

- At ordningen ikke først og fremmest er målrettet ejere af enfamiliehuse, rækkehuse og lignende, men i lige så høj grad kommer til at gælde for ejer- og andelsboligforeninger i etageejendomme.
- At ordningen omfatter ydelser, der såvel er rettet mod klimaskærmen, de tekniske installationer som *driften* af disse, da erfaringer viser, at der ofte er store energibesparelser at hente her.
- At Energimærkningsordningen udvides, så den udgør et stærkere udgangspunkt for den kortlægning, der tænkes at indgå i de pakkeløsninger, der tilbydes boligejere, jf. i forslag herom i Initiativkatalog fra Netværk for Energirenovering.
- At det såkaldte standarddokument til brug for værdiansættelse af energirenoveringstiltag baseres på en standardiseret metode til beregning af energibesparelserne, og at denne tager højde for beboernes forventede adfærd og inddrager non-energy benefits mv, jf forslag herom i Initiativkatalog fra Netværk for Energirenovering.
- At de regler, som loven bemyndiger ministeren til at fastsætte om, at den grønne aktørvirksomhed skal kunne levere ydelser med rådgivning om komfort og indeklima, i givet fald udmøntes på en måde, der sikrer, at indeklima- og komfortløsninger ikke i sig selv leder til et øget energiforbrug, fx gennem køling af boliger, som i dag ikke har køling el. lign.

Loven foreslår, at godkendelsen, akkrediteringen eller certificeringen af de grønne aktører kan koordineres med bl.a. den nugældende godkendelsesordning for virksomheder, der installerer små VE-anlæg. Såfremt dette giver anledning til, at væsentligt flere virksomheder godkendes til at sælge og installere små VE-anlæg, bør loven sikre, at flere små *varmeproducerende* VE-anlæg ikke installeres i fjernvarmeområder med kollektive varmeløsninger som det københavnske.

08-08-2013

Sagsnr.
2013-0178700

Dokumentnr.
2013-0178700-2

Klima og Grøn Vækst

Njalsgade 13
Postboks 259
2300 København S

Telefon
3366 5903

E-mail
marian@tmf.kk.dk

EAN nummer
5798009595959

www.kk.dk

Afslutningsvis skal Københavns Kommune beklage, at lovforslaget ikke indeholder mulighed for at inkludere finansielle incitamentter i pakkeløsningerne for beboere i såvel ejer- som lejerboliger til at energirenovere.

Med venlig hilsen

Sezen Zeynep Celik

Fra: Søren Nim Larsen <SNL@mmf.dk>
Sendt: 12. august 2013 15:38
Til: Anvendelsessekr.
Cc: Sezen Zeynep Celik
Emne: Bemærkninger til høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

docId: <http://ensiis/ensj09/DOK777947>
SJ: -1

Energistyrelsen

Bemærkninger til høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Maskinmestrenes Forening har modtaget høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger, og har efter tilbagemeldinger fra foreningens medlemmer følgende bemærkninger til forslaget.

lovforslagets formål indeholder begrebet "boligejere", der omfatter enfamiliehuse, rækkehuse og lignede herunder bl.a. flerfamiliehuse ejet af ejerforeninger, andelsboligforeninger ideelle anparter m.v. Det bør overvejes, om ikke fritidshuse skal inkluderes i ordningen, da det formentlig vil medvirke til en øget beskæftigelses- som såvel energimæssig værdi, blandt andet i udkants Danmark. Der forefindes iht. Danmarks Statistik ca. 230.000 fritidshuse, hvoraf de fleste el opvarmes ved hjælp af el radiatorer med deraf følgende dårlig energiøkonomi. Fritidshuse kan være dårlig isolerede, hvilket har en mindre positiv indvirkning på det samlede energiforbrug. Efterisolering, udskiftning af vinduer og døre samt installation af varmepumper kan medvirke i denne hustype til at bidrage til flere arbejdspladser samt en bedre energieffektivitet.

Den nærmere udformning af konceptet Grøn Boligkontakt. Frivillighed er ofte positivt, men det bør sikres af hensyn til kvaliteten af en evt. energirenovering, at det på et eller andet niveau kommer den certificerede virksomhed til gode at denne certificeres. Det kunne overvejes, at fx bank eller realkreditinstitutter altid skulle have et udarbejdet projektforslag som baggrund for deres låne bevilling til energirenoveringer. Samtidig må "systemet" ikke blive for tungt rent administrativt. Boligejeren skal dog til et hvert tidspunkt have mulighed for at vælge andre leverandører i forbindelse med projekter. Ved større energirenoveringer kunne det være en ide at gøre indrapporteringen til en del af fx BBR. Således at informationer vedr. større energirenoveringer som udskiftning af vinduer på lige fod med tilbygninger bliver samlet et sted (i dag skal det meldes hvis boligen ændrer opvarmningsform brændsel/applikation eks. el radiatorer til varmepumpe).

Forslagets nærmere udformning. Høj ensartet kvalitet kræver styringssystemer, som sikrer, at boligejerne bliver rådgivet på et ens grundlag. Det er ikke nok at virksomhedernes eget kvalitetsstyringssystem godkendes. Der bør udvikles ens værktøjer, der sikrer, at de certificerede virksomheder gennemgår nødvendige analyser og procedurer i forbindelse med afdækningen af boligejernes energiforbrug samt opstilling af løsningsforslag. Lidt på samme måde når huse i dag får udfærdiget en tilstandsrapport, hvor der anvendes samme skema af alle.

Dog bør det vurderes, om der ud fra eksisterende std. beregninger (Energimærkningsprogrammer, standardværdikatalog m.m.) kan udfærdiges et individuelt dokument, hvor den enkelte bygnings energibesparelser kan garanteres. Det er velkendt, at det ikke er ualmindeligt, at beregnede energiforbrug for bygninger er væsentlig lavere end det faktuelle forbrug. Ligeledes er der også talrige eksempler fra standardværdikataloget på, at beregnede besparelser er uforholdsmæssige store i forhold til det faktiske forbrug. Opstilling af krav om anvendelse af bestemte std. beregningsmetoder, programmer mv. konflikter med kravet om, at det er den grønne aktør, der skal stille garantien for besparelsen. Da garantien for besparelsen stilles af den grønne aktør, må aktøren have mulighed for tilpasse beregningerne til den aktuelle sag.

I forbindelse med klima-, energi- og bygningsministeren får hjemmel til at tilbagekalde grønne aktørers godkendelser, bør der tillige være klage adgang, hvis den enkelte aktør vurderer, at en tilbagekaldt godkendelse ikke er sket korrekt.

Hvis der som grundlag for kortlægning af energibesparende muligheder ikke forefindes en energimærkningsrapport foreslås det, at der i forbindelse med gennemgang af bygningen udføres en energimærkning således, at energimærkning ikke kun sker i forbindelse med et ejerskifte, men også sker forbindelse men løbende opgradering af boligen.

Det standarddokument, der henvises til, bør udføres elektronisk således administration minimeres mest muligt. Det kunne være som en App, der anvendes af udførende virksomhed, og som herefter let kan deles med boligens ejers samt relevante entreprenører og myndigheder.

Med hensyn til det administrative system har et medlem bemærket, at indsatsen omkring grøn boligrenovering bør være enkel og overskuelig for alle parter. Det bør sikres, at der ikke iværksættes mere kontrol, certificeringer m.v. end nødvendig, fordi der forventes at komme mange små projekter, der gerne skal igangsættes uden urimelig stor administration. Som ordningen er foreslået, synes der i denne at være et overlap mellem energimærkningsordningen samt tilsynsrapport, som begge hovedsageligt udføres i forbindelse med ejerskifte. Det anbefales, at man koordinerer nævnte ordninger med forslag om grønne aktører, således der ikke opstår et unødvendigt bureaukrati.

Herefter ser Maskinmestrenes Forening frem til en tilbagemelding i forbindelse med det videre arbejde med ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Venlig hilsen
Maskinmestrenes Forening

Søren Nim Larsen
Juridisk konsulent

Sankt Annæ Plads 16
1250 København K

Tlf.nr. 3336 4920
Dir. 3336 4926
www.mmf.dk

Energistyrelsen
Att.: Sezen Zeynep Celik
Amaliegade 44
1256 København K

Islands Brygge 26
Postbox 1990
2300 København S
tlf 33 93 20 00
fax 33 32 01 74
hvr@hvr.dk
hvr.dk

12. august 2013

Vedr.: Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Tak for fremsendte høringsmateriale omhandlende ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger.

Håndværksrådet er meget enig i behovet for at øge omfanget af energirenoveringsindsatsen set i såvel et beskæftigelses-/aktivitetsperspektiv som i et energi- og CO2-mæssigt perspektiv.

Principielt er Håndværksrådet imod lovgivning, der i så brede vendinger som her foreslået tilvejebringer en række relativt vide beføjelser, men anerkender her behovet for - af procestekniske årsager - at lovgive som foreslået med dette lovforslag. Håndværksrådet har da også tillid til, at loven vil blive anvendt i overensstemmelse med dens intentioner.

Håndværksrådets holdning til lovforslagets målsætninger er derudover generelt positivt, men dog med visse forbehold - herunder overfor håndteringen af det, der i lovforslaget omtales som de Grønne Aktører og i forlængelse heraf den tilknyttede certificering.

Håndværksrådet frygter, hvis ordningen udrulles i den foreslåede form, at de meget sammensatte og mangefacetterede tilbud til boligejerne, som de Grønne Aktører skal kunne levere, vil blive så dyre, at prisen i sig selv vil betyde, at kun meget få boligejere vil efterspørge disse ydelser. Dette skal desuden ses i sammenhæng med, at skønsmæssigt ¾ af boligejerne, når de efterspørger rådgivning om deres bolig, henvender sig til en håndværksvirksomhed, der som udgangspunkt leverer sin rådgivning vederlagsfrit. Det ses ikke, at Grøn Boligkontrakt-konceptet på nogen måde skulle kunne lave om på denne tingenes tilstand.

I forlængelse heraf forekommer det desuden Håndværksrådet uhensigtsmæssigt, at Grønne Aktører - i hvert fald sådanne blandt udførende håndværksvirksomheder - skal tilegne sig kompetencer, der typisk ligger langt fra disses klassiske kompetencer. Således forekommer det sandsynligt, at en overvejende del af de kommende Grønne Aktører i bedste fald vil blive rekrutteret blandt aktører i byggesektoren - typisk rådgivere og arkitekter - som i forvejen typisk har hovedparten af de kompetencer, som forslaget fordrer. Forslagets realisering vil derfor næppe løfte energireoveringsmarkedet nævneværdigt som ellers tilsigtet, idet disse ydelser jo allerede findes i markedet.

Undervejs i de sideløbende møder, der i forsommeren har været afholdt i Energistyrelsen om samme tema, og hvor Håndværksrådet med interesse har deltaget, har bl.a. været diskuteret, hvorvidt de kompetencer, som Grønne Aktører skal besidde/ tilegne sig, skal ligge i én og samme virksomhed, eller om kompetencerne kan sammensættes og købes hos underleverandører. Håndværksrådet vil anbefale at gå videre med disse drøftelser med det sigte, at udbuddet af de krævede ydelser kan finde sted via flere samarbejdende aktører. I den sammenhæng kan en mulig løsning ligge i et øget omfang af netværksdannelser mellem lokale aktører, gerne hjulpet på vej af tilbud om kurser om netop netværksdannelser for udførende, rådgivere, arkitekter m.m. - og meget gerne i samspil med kommunerne, som flere steder rundt om i landet har iværksat eller er i færd med at iværksætte lokale ordninger i samarbejde med lokale aktører - i flere tilfælde endda med betydelig succes. I forlængelse heraf, og når en sådan samarbejdsmodel måtte være på plads, kan det være relevant også at drøfte en mulig certificeringsordning.

Håndværksrådet skal i øvrigt stærkt anbefale, at en eventuel certificeringsordning tager afsæt i allerede eksisterende kompetencer, uanset om disse er opnået gennem EnergieXpertuddannelsen, Energivejlederuddannelsen eller andre tilsvarende uddannelser. En kommende ordning må nødvendigvis også kunne rumme de kompetencer, som aktørerne i fx Project Zero eller Energiprofferne i Frederikshavn har tilegnet sig.

Derudover forekommer det Håndværksrådet, at man med forslagets fokus på kompetencer hos rådgivere, udførende m.fl. "spænder vognen for hesten". Markedet for energireoveringer øges efter Håndværksrådets opfattelse ikke af ensidigt at øge kompetencerne på udbudssiden. Efterspørgselssiden skal først og fremmest "masseres" og dette er næppe gjort med at etablere endnu en hjemmesideløsning, hvor boligejerne nok kan finde råd og vejledning, men næppe løsninger til dækning af netop den enkeltes behov.

I forlængelse heraf ser Håndværksrådet frem til de fortsatte drøftelser i den i Energistyrelsen nedsatte arbejdsgruppe, der har finansiering som tema, og håber, at der ud af arbejdet her kan udkrystallisere sig nogle fremadrettede løsninger. Herunder en bred anerkendelse af den sammenhæng der findes mellem en boligs energiomkostninger og dens værdi i markedet - samt en formidling til boligejerne af denne logik som driver og

bagtæppe for disses interesse i at investere i en reduktion af energiomkostningerne med udsigten til en øget markedsværdi af deres boliger.

Det er Håndværksrådets opfattelse, at i det øjeblik boligejerne opnår et sådant økonomisk incitament og omsætter dette i handling, så vil markedets aktører helt af egen drift tilegne sig de efterspurgte kompetencer.

Lovforslaget beskæftiger sig ikke med ovennævnte finansielle tema - uagtet dets relevans - og heller ikke med - hvad der har været drøftet i de nedsatte arbejdsgrupper - energiselskabernes rolle i forbindelse med Grøn Boligkontrakt-ordningen. Belært af erfaringerne fra den hidtidige energisparsindsats og energiselskabernes rolle heri vil Håndværksrådet anbefale, at energiselskabernes rolle bliver begrænset til udelukkende at være af informativ karakter.

Håndværksrådet ser frem til et fortsat konstruktivt arbejde i de nedsatte udvalg og deltager meget gerne i den videre proces.

Med venlig hilsen

Henrik Lilja

HMN

NATURGAS

Energistyrelsen
Byggeri og energieffektivitet
Amaliegade 44
1256 København K
Att.: Fuldmægtig Sezen Zeynep Celik

12. august 2013
Sagsnr.: 2013070007

Tlf. direkte: 62259585
Fax: 3955 7880
hmndirektion@naturgas.dk

Forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

HMN Naturgas I/S
www.naturgas.dk

Energistyrelsen har anmodet om HMN's eventuelle bemærkninger til forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger. HMN har følgende bemærkninger.

Gladsaxe Ringvej 11
DK-2860 Søborg
Tlf. +45 3954 7000

Generelt

Vognmagervej 14
DK-8800 Viborg
Tlf. +45 8727 8727

I lovforslaget lægges op til at der i forbindelse med de grønne aktørvirksomheder anvendes de beregningsmetoder og den dokumentation som modsvarer energimærkningsordningen. De anvendte forbrug i energimærkningsordningen er beregnede forbrug, som i de fleste tilfælde er meget forskellige fra det faktiske energiforbrug og de energibesparelser det reelt er muligt at realisere.

HMN foreslår derfor, at der som alternativ eller som minimum som supplement til den foreslåede systematik, at der i den udstrækning det er muligt skal anvendes energiselskabernes registrerede energiforbrug.

§ 24 f, stk.1 og punkt 2.1.2 i lovbemærkningerne

Det fremgår, at der kan etableres en frivillig godkendelses-, akkrediterings- eller certificeringsordning for grønne aktørvirksomheder. I lovbemærkningerne tilkendegives, at det i en bekendtgørelse om den grønne aktørordning vil blive fastlagt, hvilken model der skal anvendes.

HMN anbefaler, at der anvendes en certificeringsmodel.

§ 24 f, stk.1

Det fremgår af sidste punktum, at ministeren kan offentliggøre en liste over grønne aktørvirksomheder. Efter HMN's opfattelse bør det være et krav at listen skal offentliggøres. Det vil give god nytteværdi for boligejerne at der er en nemt tilgængelig liste, som boligejeren kan vælge sin grønne aktørvirksomhed ud fra.

§ 24 g, stk. 1, nr. 1

I lovbemærkningerne præciseres det, at kortlægningen af boligens energisparemuligheder skal tage udgangspunkt i energimærkerapporten. HMN henviser til

HMN Naturgas I/S
CVR nr.: 32 50 58 21
EAN nr.: 579 000 116 325 9

de generelle bemærkninger ovenfor, idet det samtidig kan tilføjes, at besparelsesmulighederne i energimærkerapporten er opgjort hver for sig uden hensyn til at det enkelte besparelestiltag oftest vil have indflydelse på og konsekvenser for de øvrige opgjorte besparelestiltag.

§ 24 g, stk. 1, nr. 2

Udover at projekterne skal gennemføres efter en god håndværksmæssig standard med god energieffektivitet i de gennemførte arbejder, bør det efter HMN's opfattelse være et krav, at de bygningskomponenter, som indgår i et projekt, som minimum opfylder gældende krav i bygningsreglementet.

§ 24 g, stk. 1, nr. 3

Bestemmelsen indebærer, at der skal udarbejdes et standarddokument, som skal give et samlet overblik over det nuværende energiforbrug og energiforbruget efter energirenoveringen. Hvis der anvendes energimærkningsordningens systematik foreligger der i standarddokumentet efter HMN's opfattelse ikke noget retvisende billede af de energibesparelsesmuligheder, der kan realiseres, jfr. bemærkningerne ovenfor. Dermed foreligger heller ikke et realistisk grundlag for en lånesag hos bank eller realkreditinstitut.

Med venlig hilsen

Nils Capion

Direktionssekretariatet for HMN Naturgas I/S

12. august 2013

Energistyrelsen
Att. Sezen Zeynep Celik
Email: anvend@ens.dk; szc@ens.dk

FRI's Hørings svar: Forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Tak for den fremsendte høring af forslaget til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger. FRI påskønner, at der i vækstplan sættes fokus på energirenovering af private boliger. FRI har deltaget aktivt i det arbejde Energistyrelsen har iværksat med henblik på at etablere konceptet Grøn Boligkontrakt samt i netværk for energirenovering.

Hørings svaret er opdelt i en generel og mere konkret og tekstnær kommentar-del.

Generelt

For FRI er det afgørende, at konceptet bliver attraktivt for såvel boligejere samtidig med at der skabes et koncept som er attraktivt for byggeriet parter. Der er tale om en svær balance, hvor mange boligejere i høj grad har behov for god rådgivning og tryghed, men hvor boligejeres betalingsevne/-vilje er begrænset.

Naturligvis er der i visse tilfælde være en økonomisk gevinst af energirenoveringen, men desværre kan en energibesparelsen kun sjældent betale en egentlig gennemgribende energirenovering.

FRI støtter naturligvis op om ønsket og behovet for energirenovering af boliger, men mener også at man skal være meget bevidst om at både boligejerene og de grønne aktører skal se en gevinst.

Der er i hørings materialet lagt op til at ordningen kan beskrives fleksibelt, men for forståelsen af tankerne bag er der dog visse forudsætninger, der mangler for at forstå

Uklart: helhed eller dele?

Besøgsadresse:

Industrions Hus
Rådhuspladsen
København V
T: +45 35 25 37 37
F: +45 35 25 37 38
E: fri@frinet.dk
W: www.frinet.dk

Postadresse:

Vesjærbygade 1E, 3. sal
Postboks 367
DK-1504 København V

Skal kortlægningen bestå af en helhedsvurdering af hele bygningen? Eller kan en boligejer også bruge ordningen, hvis hans oliefyr skal skiftes? Om der vælges den ene eller anden ordning har naturligvis betydning for omkostningen til kortlægningen og de kvalifikationer/uddannelse, som en den grønne aktør skal have. En gennemgribende renovering af en bolig kan til gengæld nemt beløbe sig til flere hundrede tusind kroner, hvis den gennemføres – mens en hulmursisolering kan gøres for 10.000.

For helhedsløsningen, kræves et godt teoretisk såvel som praktisk fundament på tværs af fag hos den grønne aktør, for at kunne vurdere hvordan en række forskellige tiltag vil påvirke hinanden og samlet set give den ”rigtige” prioritering. Hvis der tillades, at den grønne aktør kan byde ind med enkelttiltagene, vil en bredere kreds af aktører kunne fungere som grøn aktør, men til gengæld vil helhedstanken så mistes – og suboptimering vil forkomme.

Man kan måske på baggrund af en screening af fx energiforbrug, mindre tilføjelser til energimærket og/eller egenindtastning vurdere om en bolig har potentiale for helhedsløsningen, hvor der er behov for en større ombygning herunder almindelig renovering, der også på andre måder tilfører ejendommen værdi. En deløsning er hvor, det er åbenlyst rentabelt at udskifte enkelte bygningsdele eller installationer i en bolig. Helhedsløsningen kræver projektering leveret af kvalificerede rådgivere, mens små projekter med fordel kan kontraheres uden videre hos relevante udførende virksomheder (et tømrerfirma til udskiftning af vinduer, et installationsfirma til at skifte varmeanlægget osv.)

Byg videre på eksisterende kompetencer og viden

Et væsentligt problem med lovforslaget i dets nuværende form er, at det bryder med den viden og det grundlag som virksomhederne har som fundament. Man forsøger at presse de enkelte aktører til at påtage sig den samlede opgave for boligejeren – opgaver som man kan frygte, at mange ikke evner eller behersker professionelt nok, med dårlig vejledning som følge. Karikeret sagt, forsøger man at få bageren til at klippe hår.

Set med FRI's øjne er der behov for at boligejeren bruger en rådgiver, der uafhængigt af leverandørinteresser kan rådgive om hvad der er bedst i den aktuelle situation. Man kan spørge sig selv hvor mange tømrerfirmaer, der som det første forslag vil foreslå at en boligejer skifter oliefyret? Derefter skal det være entreprenører, der er dygtige håndværkere, der udfører renoveringen.

Hvordan passer energimærket ind?

Der gennemføres hver dag mange energimærkninger af private boliger, gennemført af professionelle rådgivere, præcist efter den detaljerede skematik som Energistyrelsen har sat op. Det bekymrer FRI, at forslaget til grøn aktør ikke virker som om de to ordninger (energimærkeordningen og grøn boligkontrakt) spiller sammen. Der er tale om samme emnefelt, de sker i samme styrelse og for samme kundesegment. En boligejer burde vel (med rette) kunne forvente, at resultaterne fra de to ordninger kan genanvendes?

Boligejere bruger de små virksomheder

Der er i lovforslaget beskrevet forskellige muligheder for at blive grøn aktør, baseret på godkendte/certificerede kvalitetsstyringssystemer, uddannelse etc. Her er det vigtigt at huske, at rigtig mange af de potentielle grønne aktører er små eller mindre virksomheder.

Det er derfor ekstremt vigtigt at grøn aktør ordningen skrues sammen så den er enkel, billig og fleksibel i forhold til at deltage i og fungere som grøn aktør. Der mangler i arbejdet at beskrive en forretningsmodel, der er attraktiv både for boligejere og for de grønne aktører. De grønne aktører vil først komme reelt på banen når de vurderer der er tale om en reel efterspørgsel.

Der er behov for seriøst at overveje hvordan de administrative byrder for den grønne aktørs arbejde nedbringes samtidig med at boligejeren får "value for money" – og får et resultat, der kan bruges til den efterfølgende dialog med boligejeren.

Incitamenterne er ikke stærke nok

Hvor gerne FRI end så at grøn boligkontrakt blev en succes, så står incitamenterne ikke ligefrem i kø. Energirenoveringer er sjældent privatøkonomisk attraktive, der er tale om komplekse sammenhænge og energirenoveringen er ikke umiddelbart del af en oplevet værdi for boligejere før investeringen. Opgaven er hvordan får vi bolden til at rulle?

Et forslag er, at boligejeren får tilskud/fradrag – fx BoligJob eller energiselskabernes energisparemidler i forbindelse med gennemgangen.

Et andet forslag kunne være at koble og synliggøre indeklimate og komfortfordele ved renoveringen (sundere indeklimate, ikke kolde fødder, bedre udnyttelse af hele rummet osv.).

Specifikke kommentarer

1.1, side 4

"Det er med lovforslaget hensigten, at den grønne aktør godkendes, akkrediteres eller certificeres til at kunne levere alle ydelser indenfor den Grønne Boligkontrakt-ordning."

Bekymringen går på at en grøn aktør skal være på alle poster. Risikoen for at forskellige aktører påtager sig roller de ikke behersker er stor, samt at de dygtigste parter fravælger ordningen fordi den er for risikofyldt.

1.2, side 5

"De grønne aktører vil være underlagt gældende lovgivning om rådgiveransvar og entrepriseretlige forhold m.v. alt afhængig af, hvilke opgaver og ydelser det aftales med de grønne aktører, at de skal udføre."

Gældende lovgivning inden for dette område er dansk rets almindelige erstatningsregler. ABR 89, AB 92 og AB Forbruger er ikke del af lovgivningen, men såkaldte agreed documents altså aftalebaserede. Ved ikke om der her tænkes på en professionel ansvarsforsikring. En sådan vil, kunne være med til at skabe tryghed for forbrugeren.

Side 7

"... virksomhedens kvalitetsstyringssystem er enten godkendt af en kontrolinstans eller certificeret af et certificerende organ"

Som en del af at byde op opgaver for det offentlige stilles for rådgivere, som regel krav om at der findes et kvalitetsstyringssystem, men ikke at det er godkendt eller certificeret. Krav om godkendelse findes for energimærkekonsulenter, mens øvrige virksomheder som leverer til boligejere ofte er små virksomheder nok har et kvalitetsstyringssystem, men ikke har tradition for at dette er godkendt/certificeret.

2.2.1 side 8

"I medfør af lov om fremme af energibesparelser i bygninger kan klima-, energi- og bygningsministeren fastsætte regler om energikonsulenters og tekniske eksperter virksomhed, forpligtelser og uvildighed, når de foretager energimærkning af danske boliger."

Uvildighed er nøglen i god rådgivning, mener FRI. FRI opfordrer til, at spørgsmålet får en fremtrædende rolle i den ordning, der påtænkes.

Side 13-14

"Der forventes at blive tale om, at boligejeren og den grønne aktør selv kan aftale, hvem af dem der skal indgå aftale med de bydende bygningsrenoveringsvirksomheder om udførelse af energirenovierungsprojekter."

Hvis et medlem af FRI indgår aftalen om udførelse af et projekt, er han ikke længere uvildig overfor sin kunde (boligejeren). I sådanne tilfælde dækker FRI's forsikring ikke – så uvildighed og den beskrevne situation kan altså være i modstrid.

Side 15

".. som medvirker til at sikre, at boligejerne opnår et ensartet produkt af en god kvalitet, uanset hvilken grøn aktør de henvender sig til."

Det bør overvejes hvor balancen mellem ensartet produkt og fleksibilitet i forhold til den aktuelle situation skal afvejes.

Med venlig hilsen

Inge Ebbensgaard

Sezen Zeynep Celik

Fra: Martin Salamon <msa@fbr.dk>
Sendt: 13. august 2013 10:59
Til: Anvendelsessekr.
Cc: Hoeringer; Sezen Zeynep Celik
Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

docId: http://ensiis/ensj09/DOK778156
SJ: -1

Forbrugerrådet har af ressourcemæssige årsager ikke mulighed for at forholde os til fremsendte forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger. Forbrugerrådet kan således ikke tages til indtægt for at støtte forslaget eller for at gøre det modsatte.

Med venlig hilsen

Martin Salamon
Chefkonsulent / Chief Counsel
Forbrugerrådet
Tlf. direkte: +45 7741 7729
Mobil: +45 4194 7905
E-mail: msa@fbr.dk

TÆNK FORBRUGERRÅDET

Danish Consumer Council
Fiolstræde 17, Postboks 2188, 1017 København K, Danmark

Fra: Sezen Zeynep Celik [<mailto:szc@ens.dk>]
Sendt: 28. juni 2013 16:44
Til: Sezen Zeynep Celik
Cc: Kåre Groes; Anvendelsessekr.
Emne: Vedr. Høring af forslag til ændring om lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Til interessenterne på vedhæftede høringsliste.

Jeg vedhæfter hermed høring af forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger med høringsbrev, høringsliste samt udkast til lovforslag.

Høringssvaret skal være modtaget senest mandag den 12. august 2013.

Med venlig hilsen

Sezen Zeynep Celik
Fuldmægtig, Cand. Jur.

Byggeri og energieffektivitet
Direkte tlf.: 3392 7291
E-post: szc@ens.dk

Klima-, Energi- og Bygningsministeriet
Energistyrelsen
Amaliegade 44, 1256 København K
Tlf: 33926700, e-post: ens@ens.dk, hjemmeside: www.ens.dk

Forbrugerrådet er en uafhængig medlemsorganisation, der varetager alle forbrugeres interesser. Forbrugerrådet udgiver bladene Tænk og Tænk Penge. Se mere på <http://taenk.dk>

Tilmeld dig nyhedsbrevet Forbrugernyt og modtag test, gode råd og nyheder direkte på mail. Tilmeld dig her: <http://taenk.dk/nyhedsbrev>

Energistyrelsen
Amaliegade 44
1256 København K

LANDSBYGGEFONDEN

Høringssvar vedrørende forslag til ændring af lov om fremme af energibesparelser i bygninger

Energistyrelsen har den 28. juni 2013 fremsendt forslag til lovændring vedrørende ovennævnte i høring.

Lovforslaget er en del af den politiske aftale om en vækstplan, som skal bidrage til at fremme energirenoveringer af private boliger.

Energisparekonceptet, Grøn Boligkontrakt, gør det muligt for udbydere af energirenoveringsløsninger, de grønne aktører, at tilbyde samlede pakked løsninger vedrørende energirenovering til private boligejere. Lovforslaget giver klima-, energi- og bygningsministeren hjemmel til at udstede regler om en frivillig godkendelses-, akkrediterings- og/eller certificeringsordning vedr. de grønne aktører, regler om tilbagekaldelse af disse godkendelser, regler om klageadgang, regler om kvalitetssikringssystemer m.v. i forbindelse med ordningen samt regler for godkendelse af kontrolinstanser for virksomheder, der søger godkendelse, eller er godkendte, som grønne aktører.

Pakked løsningen indeholder kortlægning af boligens energibesparelsemuligheder, tilbudsindhentning og projektstyring vedrørende arbejdernes gennemførelse samt udfyldelse af et standarddokument til indgåelse i boligejerens eventuelle lånesag i bank eller realkreditinstitut.

Landsbyggefonden har noteret sig, at der med begrebet boligejere i lovforslaget primært tænkes på ejere af enfamiliehuse, rækkehuse og lignende, idet begrebet dog også kan omfatte flerfamiliehuse ejet af ejerforeninger, andelsboligforeninger, ideelle anparter m.v.

De almene boligafdelinger benytter sig i overvejende grad af professionelle rådgivere, hvilket også afdelingernes bagvedliggende boligorganisation oftest søger at fremme. Efterspørgselen efter de grønne aktører i de almene afdelinger vil formentlig derfor være meget begrænset.

Stu diestræde 50
1554 København V

Telefon 3376 2000
Telefax 3376 2005

lbf@lbf.dk
www.lbf.dk

CVR nr. 62 47 54 12

12. august 2013

Vor ref.: BRK/SNI

Landsbyggefonden noterer sig videre, at Grøn Boligkontrakt ikke er en lovpligtig ordning, idet det både er frivilligt for de grønne aktører at tilmelde sig ordningen, ligesom det er frivilligt for boligejeren at gøre brug af ordningen, enten helt eller delvist.

Landsbyggefonden vurderer det væsentligt, at ordningen også fremover forbliver en frivillig ordning, idet behovet for de grønne aktører ikke forekommer indlysende nødvendigt.

Med venlig hilsen
LANDSBYGGEFONDEN

Birger R. Kristensen

Sune Skovgaard